

Veiligheid en gezondheid opvangomgeving

PROTOCOL

GASTOUDERBUREAU SAMEN

<u>1. Inleiding</u>	<u>2</u>
<u>2. Verantwoordelijkheid voor veiligheid en gezondheid</u>	<u>2,3,4</u>
2.1 Verantwoordelijkheid van de gastouder	
2.2 Verantwoordelijkheid van Gastouderbureau Samen	
2.3 Samen werken aan een veilige opvang	
<u>3. Richtlijnen hygiëne van de opvangomgeving</u>	<u>4,5</u>
3.1 Afspraken en maatregelen	
3.2 Veranderingen tussentijds	
3.3 Ondertekening en bewaren	
<u>4. Hygiëne en schoonmaak van de opvangomgeving</u>	<u>5,6</u>
4.1 Schoonmaken tijdens de opvang	
4.2 Hygiëne als onderdeel van de dagelijkse opvang	
<u>5. Handhygiëne</u>	<u>6, 7</u>
5.1 Handen wassen	
5.2 Handen op de juiste manier wassen	
5.3 Kinderen leren omgaan met handhygiëne	
<u>6. Toilet hygiëne en verschonen</u>	<u>8,9</u>
6.1 Toilet gebruik	
6.2 Verschonen	
6.3 Voorkomen van kruisbesmetting	
6.4 Persoonlijke verzorgingsproducten	
<u>7. Hoest- en nieshygiëne</u>	<u>10</u>
7.1 Hoesten en niezen	
7.2 Neus snuiten bij kinderen	
7.3 Aandacht voor hygiëne bij verkoudheid	
<u>8. Binnenruimte en beschikbare speelruimte</u>	<u>11</u>
8.1 Voldoende binnenruimte	
8.2 Schermgebruik in de opvang	
<u>9. Speelgoed, speelmateriaal en speeltoestellen</u>	<u>12,13</u>
9.1 Passend speelgoed en speelmateriaal	
9.2 Controle van speelgoed en speelmateriaal	
9.3 Schoonmaken van speelgoed	
9.4 Speeltoestellen	
9.5 Beoordeling tijdens de risico-inventarisatie	
<u>10. Binnenmilieu, ventilatie en temperatuur en daglicht</u>	<u>13,14,15</u>
10.1 Ventileren en luchten	
10.2 Temperatuur	
10.3 voldoende daglicht	
10.4 Controle tijdens de opvang	

11. Buiten spelen en buitenomgeving	15,16,17
11.1 Dagelijks naar buiten	
11.2 Veiligheid van de buitenruimte	
11.3 Buiten spelen buiten het opvangadres	
11.4 Zwembad en water	
11.5 Zon en warm weer	
11.6 Beoordeling tijdens de risico-inventarisatie	
12 Schoonmaak en allergenen	18,19
12.1 Schoonmaken van de opvangomgeving	
12.2 Schoonmaakmiddelen	
12.3 Allergenen en huisstofmijt	
12.4 Schoonmaken en toezicht	
13. Veilig slapen	19,20,21
13.1 Veilige slaapplek	
13.2 Wennen aan slapen in een bed(je)	
13.3 Afspraken met ouders	
13.4 Verantwoordelijkheid	
14. Huisdieren	21,22
14.1 Aanwezigheid van huisdieren	
14.2 Veilig en hygiënisch omgaan met dieren	
14.3 Incidenten en veranderingen	
14.4. Protocol huisdieren	
15. Ziekte van kinderen en medicijnverstrekking	23,24,25,26
15.1 Een ziek kind tijdens de opvang	
15.2 Koorts	
15.3 Acute of ernstige ziekteverschijnselen	
15.4 Infectieziekten	
15.5 Melden en overleggen met de GGD	
15.6 Medicijnverstrekking	
15.7 Afspraken met ouders	
15.8 Rijksvaccinatieprogramma	
15.9 Aanvullende protocollen en richtlijnen	
16. Voedselveiligheid en voeding	26,27,28,29
16.1 Bereiden van eten en drinken	
16.2 Bewaren van voedingsmiddelen	
16.3 Flesvoeding en afgekolfde moedermelk	
16.4 Allergieën, dieet en voedingsafspraken	
16.5 Veilig eten en drinken	
16.6. Gezonde voeding	
16.7 Eigen voedingsvisie of voedingsmethode	
16.8 Meegebracht eten en drinken	

17 Vervoer en uitstapjes	29,30,31
17.1 Algemene afspraken	
17.2 Vervoer met de auto	
17.3 Vervoer op de (bak) fiets	
17.4 Lopend onderweg	
17.5 Uitsapjes	
17.6 Toestemming en afspraken met ouders	
17.7 Halen en brengen van kinderen	
18. Ongevallen, calamiteiten en noodsituaties	32,33,34,35
18.1 Kinder- EHBO	
18.2 Handelen bij een ongeval	
18.3 Noodsituaties	
18.4 Achterwacht	
18.5 Registeren van ongevallen	
18.6 Noodformulier en bereikbaarheid	
18.7 Evalueren na een ernstige gebeurtenis	
19. Brandveiligheid en vluchten	35,36,37
19.1 Brandveiligheid	
19.2 Vluchtplan	
19.3 Oefenen en controleren	
20. Wijzigingen in de opvangsituatie	37,38
20.1 Welke wijzigingen worden doorgegeven	
20.2 Beoordelen van de verandering	
20.3 Tijdelijke situaties en verbouwingen	
20.4 Verantwoordelijkheid van de gastouder	
21. Signaleren en meldcode	39
22. Afspraken en toestemming van ouders	39
22.1 Veranderingen in afspraken	
23. Evaluatie en borging van veiligheid en gezondheid	39,40
23.1 Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid	
23.2 Plan van aanpak	
23.3 Veranderingen en nieuwe risico's	
23.4 Verantwoordelijkheid van de gastouder	
23.5 Verantwoordelijkheid van Gastouderbureau Samen	
23.6 Actueel houden van het beleid	

Bronnen

1. Inleiding

Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat ieder kind wordt opgevangen in een veilige, gezonde en passende omgeving. Kinderen moeten zich vrij kunnen ontwikkelen, bewegen, spelen, ontdekken en rusten in een omgeving waarin risico's zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt.

Dit protocol beschrijft de afspraken en richtlijnen van Gastouderbureau Samen rondom de veiligheid en gezondheid van de opvangomgeving. Het vormt samen met de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid en de overige protocollen van Gastouderbureau Samen de basis voor een veilige en verantwoorde gastouderopvang.

De gastouder is tijdens de opvang verantwoordelijk voor een veilige en gezonde opvangomgeving en handelt volgens de afspraken en protocollen van Gastouderbureau Samen.

Gastouderbureau Samen ondersteunt en begeleidt de gastouder hierbij en voert periodiek een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit op de opvanglocatie. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de inrichting van de woning, maar ook naar het dagelijks handelen van de gastouder en de manier waarop de opvang in de praktijk wordt uitgevoerd.

Veiligheid en gezondheid zijn geen eenmalige controle, maar vragen gedurende het hele jaar aandacht. Wanneer de opvangsituatie verandert, bijvoorbeeld door een verbouwing, nieuwe inrichting, andere slaapruijnte of andere omstandigheden die invloed hebben op de veiligheid of gezondheid van de kinderen, bespreekt de gastouder dit met Gastouderbureau Samen. In dit protocol wordt op verschillende onderdelen verwezen naar aanvullende protocollen van Gastouderbureau Samen. Deze protocollen maken onderdeel uit van de afspraken die binnen de opvang gelden.

2. Verantwoordelijkheid voor veiligheid en gezondheid

Een veilige en gezonde opvangomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gastouder en Gastouderbureau Samen. Beide hebben hierin een eigen rol.

De gastouder is tijdens de opvang verantwoordelijk voor de veiligheid, gezondheid, verzorging en het welzijn van de opvangkinderen. Gastouderbureau Samen ondersteunt, begeleidt en controleert de gastouder bij het creëren en behouden van een veilige en gezonde opvangomgeving.

2.1 Verantwoordelijkheid van de gastouder

Van de gastouder wordt verwacht dat zij dagelijks bewust omgaat met veiligheid en gezondheid binnen de opvang.

De gastouder:

- Zorgt voor een veilige, gezonde en verzorgde opvangomgeving;
- Houdt tijdens de opvang voldoende toezicht op de opvangkinderen;
- Houdt rekening met de leeftijd, ontwikkeling en behoeften van de aanwezige kinderen;
- Kent de protocollen, beleidsplannen en afspraken van Gastouderbureau Samen en handelt hiernaar;
- Werkt volgens de afspraken die tijdens de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid zijn gemaakt;

- Neemt maatregelen wanneer zij zelf een risico of onveilige situatie signaleert;
- Geeft veranderingen die van invloed kunnen zijn op de veiligheid of gezondheid van de opvang tijdig door aan Gastouderbureau Samen;
- Zorgt ervoor dat verplichte documenten en afspraken die betrekking hebben op de opvang actueel zijn;
- Bespreekt bijzonderheden of zorgen rondom veiligheid en gezondheid waar nodig met Gastouderbureau Samen.

Veranderingen binnen de opvangomgeving kunnen invloed hebben op eerder gemaakte afspraken. Denk bijvoorbeeld aan een verbouwing, een verandering van de inrichting, een nieuw speeltoestel, een verandering in de slaapruijnte, de komst van een huisdier of een andere situatie waardoor nieuwe risico's kunnen ontstaan.

De gastouder bespreekt dergelijke veranderingen met Gastouderbureau Samen wanneer deze van invloed kunnen zijn op de veiligheid of gezondheid van de opvangkinderen.

De gastouder blijft tijdens de opvang altijd verantwoordelijk voor de opvangkinderen. Een stagiair, partner, huisgenoot of andere structureel aanwezige persoon neemt deze verantwoordelijkheid niet over. Voor de verdere afspraken hierover wordt verwezen naar het Beleid structureel aanwezige personen tijdens de gastouderopvang.

2.2 Verantwoordelijkheid van Gastouderbureau Samen

Gastouderbureau Samen ondersteunt gastouders bij het bieden van veilige en gezonde gastouderopvang.

Gastouderbureau Samen:

- voert samen met de gastouder periodiek de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit;
- bespreekt mogelijke risico's en maakt waar nodig afspraken over verbeteringen;
- legt afspraken en eventuele maatregelen vast;
- controleert of gemaakte afspraken worden uitgevoerd;
- ondersteunt en adviseert de gastouder bij vragen over veiligheid en gezondheid;
- zorgt voor actuele protocollen, beleidsstukken en informatie die van belang zijn voor de gastouderopvang;
- bespreekt wijzigingen in wet- en regelgeving en nieuwe afspraken met de gastouders;
- kan tijdens huisbezoeken en begeleidingsmomenten opnieuw aandacht besteden aan de veiligheid en gezondheid van de opvangomgeving.

Wanneer Gastouderbureau Samen een situatie constateert die niet past binnen de geldende afspraken of die een risico vormt voor de opvangkinderen, worden hierover afspraken gemaakt met de gastouder.

De gastouder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de afgesproken maatregelen. Gastouderbureau Samen volgt de gemaakte afspraken en controleert waar nodig of de situatie is aangepast.

2.3 Samen werken aan een veilige opvang

Veiligheid en gezondheid zijn geen eenmalige controle, maar maken dagelijks onderdeel uit van de gastouderopvang.

Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat gastouders open zijn over vragen, veranderingen, incidenten en situaties waarbij zij twijfelen over de veiligheid of gezondheid van de kinderen.

Door veranderingen en risico's tijdig met elkaar te bespreken, kunnen de gastouder en Gastouderbureau Samen samen zorgen voor een veilige, gezonde en passende opvangomgeving.

3. Richtlijnen hygiëne van de opvangomgeving

Gastouderbureau Samen voert samen met de gastouder minimaal één keer per jaar een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid (RI&E) uit op de opvanglocatie.

Tijdens de RI&E wordt gekeken naar de ruimtes waar de opvangkinderen verblijven of toegang toe hebben. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de inrichting van de opvanglocatie, maar ook naar de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen, het dagelijks gebruik van de ruimtes en de manier waarop de gastouder omgaat met mogelijke risico's.

Tijdens de risico-inventarisatie wordt onder andere aandacht besteed aan:

- veiligheid in en rondom de woning;
- vallen, stoten, beknelling en verwondingen;
- verbranding en vergiftiging;
- verdrinking;
- binnen- en buitenspeelruimte;
- slaapruimte en veilig slapen;
- hygiëne en ziektekiemen;
- binnenmilieu, ventilatie en temperatuur;
- buitenomgeving en buitenspelen;
- speeltoestellen en materialen;
- huisdieren;
- brandveiligheid en vluchtroutes;
- medisch handelen en EHBO.

3.1 Afspraken en maatregelen

Wanneer tijdens de RI&E een risico of aandachtspunt wordt vastgesteld, bespreekt Gastouderbureau Samen dit met de gastouder.

Wanneer een aanpassing nodig is, wordt vastgelegd:

- wat het aandachtspunt of risico is;
- welke maatregel genomen moet worden;
- wie verantwoordelijk is voor het uitvoeren hiervan;
- binnen welke termijn dit geregeld moet zijn.

De termijn wordt afgestemd op de ernst van het risico. Wanneer sprake is van een situatie waarbij de veiligheid of gezondheid van kinderen direct in gevaar kan komen, moet deze situatie eerst worden opgelost voordat de betreffende ruimte, voorziening of situatie weer binnen de opvang gebruikt kan worden.

De gastouder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de gemaakte afspraken. Gastouderbureau Samen controleert waar nodig of de afgesproken maatregelen zijn uitgevoerd.

3.2 Veranderingen tussentijds

Een veilige opvangomgeving vraagt het hele jaar door aandacht. Daarom wacht de gastouder niet tot de jaarlijkse RI&E wanneer er tussentijds iets verandert.

De gastouder geeft veranderingen die invloed kunnen hebben op de veiligheid of gezondheid van de opvang door aan Gastouderbureau Samen. Denk bijvoorbeeld aan een verbouwing, verandering van de inrichting, een nieuwe slaapruijnte, een nieuw speeltoestel, de komst van een huisdier of andere veranderingen binnen de opvangomgeving.

Wanneer dit nodig is, worden de risico's opnieuw bekeken en worden aanvullende afspraken gemaakt.

3.3 Ondertekening en bewaren

De uitgevoerde risico-inventarisatie en de gemaakte afspraken worden vastgelegd. De gastouder en Gastouderbureau Samen ondertekenen de RI&E.

De gastouder beschikt op de opvanglocatie over de actuele RI&E en Gastouderbureau Samen bewaart deze in de administratie.

4. Hygiëne en schoonmaak van de opvangomgeving

Een schone en verzorgde opvangomgeving draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van de kinderen. Binnen de gastouderopvang komen kinderen intensief met elkaar, de gastouder, speelgoed, materialen en verschillende oppervlakken in contact. Goede hygiëne helpt om de verspreiding van ziektekiemen zoveel mogelijk te beperken.

Gastouderbureau Samen verwacht dat de gastouder zorgt voor een schone, frisse en hygiënische opvangomgeving, passend bij het huiselijke karakter van gastouderopvang.

Hierbij geldt dat:

- ruimtes waarin kinderen worden opgevangen regelmatig worden schoongemaakt;
- zichtbaar vuil direct wordt verwijderd;
- speelgoed en materialen schoon en goed onderhouden zijn;
- speelgoed dat veel in de mond wordt genomen extra aandacht krijgt;
- materialen die niet goed meer schoon te maken zijn, worden vervangen;
- oppervlakken waarop eten wordt bereid of gegeten schoon worden gehouden;
- verschoonplekken schoon en hygiënisch worden gebruikt;

- afval op een hygiënische manier wordt verzameld en regelmatig wordt verwijderd;
- schoonmaakmiddelen, medicijnen en andere mogelijk schadelijke middelen buiten het bereik van kinderen worden bewaard;
- schoonmaakwerkzaamheden veilig worden uitgevoerd wanneer opvangkinderen aanwezig zijn.

4.1 Schoonmaken tijdens de opvang

Gastouderopvang vindt plaats in een woning. Normale huishoudelijke werkzaamheden, zoals opruimen, de tafel afnemen, de vaatwasser inruimen of kort stofzuigen, kunnen daarom onderdeel zijn van de opvangdag.

Deze werkzaamheden mogen echter niet ten koste gaan van het toezicht, de aandacht en de begeleiding van de opvangkinderen.

Uitgebreide huishoudelijke werkzaamheden worden zoveel mogelijk buiten de opvanguren uitgevoerd. Wanneer schoonmaakwerkzaamheden tijdens de opvang nodig zijn, zorgt de gastouder ervoor dat kinderen niet in aanraking kunnen komen met schoonmaakmiddelen, heet water, schoonmaakapparatuur of andere mogelijke risico's.

Wanneer een stagiair, partner of andere persoon aanwezig is, blijft de gastouder zelf verantwoordelijk voor de opvang. Huishoudelijke werkzaamheden mogen er niet toe leiden dat de zorg voor de kinderen grotendeels aan een ander wordt overgelaten.

4.2 Hygiëne als onderdeel van de dagelijkse opvang

De gastouder houdt gedurende de opvangdag in de gaten of extra schoonmaak nodig is. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de kinderen en de activiteiten die plaatsvinden.

Bij bijvoorbeeld gemorste voeding, braaksel, bloed, urine of ontlasting wordt de verontreiniging direct op een hygiënische manier verwijderd en wordt de betreffende plek goed schoongemaakt.

Kinderen mogen waar passend bij hun leeftijd worden betrokken bij gewone opruimmomenten, zoals speelgoed opruimen of na een activiteit materialen terugleggen. Dit gebeurt altijd op een veilige en passende manier.

5. Handhygiëne

Goede handhygiëne is belangrijk om de verspreiding van ziektekiemen zoveel mogelijk te voorkomen. Binnen de gastouderopvang hebben kinderen en de gastouder veel contact met elkaar, speelgoed, voeding en verschillende oppervlakken.

De gastouder geeft hierin zelf het goede voorbeeld en helpt kinderen, passend bij hun leeftijd, om goede gewoontes rondom handhygiëne aan te leren.

5.1 Handen wassen

De gastouder wast de handen in ieder geval:

- voor het bereiden of geven van eten en drinken;
- voor en na het verzorgen van wondjes;
- na ieder toiletbezoek;
- na het verschonen van een kind;
- na contact met urine, ontlasting, braaksel, bloed of andere lichaamsvloeistoffen;
- na het snuiten van de neus of helpen bij het snuiten van een kind;
- na hoesten of niezen in de handen;
- na contact met dieren of het schoonmaken van dierenverblijven;
- na werkzaamheden waarbij de handen zichtbaar vuil zijn;
- wanneer dit op een ander moment vanuit hygiënisch oogpunt nodig is.

Ook de handen van kinderen worden gewassen op momenten waarop dit nodig is, bijvoorbeeld voor het eten, na een toiletbezoek, na buitenspelen, na contact met dieren en wanneer de handen zichtbaar vuil zijn.

5.2 Handen op de juiste manier wassen

Handen worden gewassen met water en vloeibare zeep.

Hierbij worden de handen goed ingezeept, waarbij ook aandacht is voor de vingertoppen, tussen de vingers en de duimen. Daarna worden de handen goed afgespoeld en afgedroogd met een schone handdoek of een andere hygiënische manier van handdroging.

Handdoeken die door meerdere personen worden gebruikt, worden regelmatig vervangen en eerder wanneer deze zichtbaar vuil of nat zijn.

Bij zichtbaar vuile handen is wassen met water en zeep noodzakelijk.

5.3 Kinderen leren omgaan met handhygiëne

Handen wassen is binnen de gastouderopvang niet alleen onderdeel van de hygiëne, maar ook van het aanleren van dagelijkse gewoontes.

De gastouder begeleidt kinderen hierbij passend bij hun leeftijd en ontwikkeling. Jonge kinderen worden geholpen bij het handen wassen. Naarmate kinderen ouder worden, worden zij gestimuleerd dit steeds zelfstandiger te doen.

De gastouder houdt hierbij toezicht en helpt waar nodig, zodat handen op een goede manier worden gewassen.

6. Toilet hygiëne en verschonen

Goede hygiëne rondom toiletgebruik en het verschonen van kinderen helpt om de verspreiding van ziektekiemen en kruisbesmetting te voorkomen. De gastouder zorgt ervoor dat deze momenten hygiënisch verlopen en begeleidt kinderen hierbij passend bij hun leeftijd en ontwikkeling.

6.1 Toiletgebruik

Het toilet en de ruimte rondom het toilet worden schoon en hygiënisch gehouden.

Hierbij geldt:

- het toilet wordt regelmatig schoongemaakt en extra wanneer dit zichtbaar nodig is;
- kinderen wassen na ieder toiletbezoek hun handen met water en zeep;
- jonge kinderen worden waar nodig geholpen bij het toiletgebruik en het wassen van de handen;
- de gastouder wast de handen na het helpen van een kind bij het toilet wanneer dit vanuit hygiënisch oogpunt nodig is;
- potjes worden na gebruik direct geleegeed en schoongemaakt;
- potjes worden na het schoonmaken op een daarvoor geschikte en hygiënische plek opgeborgen.

De gastouder begeleidt kinderen bij het aanleren van goede toilethygiëne en stimuleert hen, passend bij hun leeftijd en ontwikkeling, om dit steeds zelfstandiger te doen.

6.2 Verschonen

Kinderen worden verschoond op een vaste of daarvoor geschikte, veilige en hygiënische plek. De verschoonplek moet goed schoon te maken zijn en duidelijk gescheiden zijn van plaatsen waar eten en drinken wordt bereid of genuttigd.

Binnen Gastouderbureau Samen geldt dat kinderen niet worden verschoond op het aanrecht of keukenblad.

Een eettafel mag als verschoonplek worden gebruikt, mits dit op een hygiënische manier gebeurt. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een schoon en goed reinigbaar verschoonmatje of aankleedkussen. Na ieder verschoonmoment wordt de gebruikte plek goed gereinigd voordat de tafel weer wordt gebruikt voor eten, drinken, spelen of andere activiteiten.

De verschoonplek:

- Heeft een glad en goed reinigbaar oppervlak;
- Wordt schoon en hygiënisch gehouden;
- Is zo ingericht dat benodigde verzorgingsmaterialen binnen handbereik van de gastouder liggen;
- is veilig ingericht;
- wordt na verontreiniging direct schoongemaakt;
- is duidelijk gescheiden van plaatsen waar eten en drinken wordt bereid of genuttigd.

Een kind wordt tijdens het verschonen nooit alleen achtergelaten op een commode of andere verhoogde verschoonplek, ook niet voor korte tijd.

Vuile luiers worden na het verschonen direct op een hygiënische manier weggegooid. Vervuilde kleding of herbruikbare luiers worden apart en buiten het bereik van kinderen bewaard totdat deze worden meegenomen of gewassen.

Na ieder verschoonmoment wast de gastouder de handen met water en zeep.

6.3 Voorkomen van kruisbesmetting

Tijdens het verschonen kan contact ontstaan met urine en ontlasting. Het is daarom belangrijk om te voorkomen dat ziektekiemen via handen, materialen of oppervlakken worden verspreid naar andere kinderen, speelgoed of plaatsen waar eten en drinken wordt bereid of genuttigd.

Daarom geldt:

- Verschonen en voedselbereiding worden duidelijk van elkaar gescheiden;
- Kinderen worden niet verschoond op een aanrecht, keukenblad, eettafel of ander oppervlak dat wordt gebruikt voor het bereiden of nuttigen van eten en drinken;
- Verschoonmaterialen worden gescheiden gehouden van voedingsmiddelen, servies en materialen voor voedselbereiding;
- Gebruikte luiers en andere vervuilde materialen worden direct opgeruimd;
- Wanneer de verschoonplek verontreinigd raakt, wordt deze direct schoongemaakt;
- Na contact met urine, ontlasting of andere lichaamsvloeistoffen worden de handen gewassen;
- Na het verschonen worden de handen goed gewassen voordat de gastouder eten of drinken bereidt of een volgend verzorgingsmoment uitvoert.

6.4 Persoonlijke verzorgingsproducten

Persoonlijke verzorgingsproducten van kinderen, zoals billendoekjes, zalf of crème, worden hygiënisch gebruikt en waar nodig voorzien van de naam van het kind.

De gastouder gebruikt verzorgingsproducten volgens de afspraken die hierover met ouders zijn gemaakt.

Verzorgingsproducten, medicijnen en andere middelen die bij verkeerd gebruik een risico kunnen vormen voor kinderen, worden veilig en buiten het bereik van kinderen bewaard.

7. Hoest- en nieshygiëne

Door hoesten en niezen kunnen ziektekiemen zich gemakkelijk verspreiden. Een goede hoest- en nieshygiëne helpt om besmetting tussen kinderen en volwassenen zoveel mogelijk te beperken. De gastouder geeft hierin het goede voorbeeld en leert kinderen, passend bij hun leeftijd en ontwikkeling, hoe zij op een hygiënische manier kunnen hoesten, niezen en hun neus kunnen snuiten.

7.1 Hoesten en niezen

Binnen de opvang gelden de volgende afspraken:

- Hoest en nies zoveel mogelijk in de binnenkant van de elleboog en niet in de handen.
- Draai het gezicht weg van andere personen tijdens het hoesten of niezen.
- Gebruik bij het snuiten van de neus bij voorkeur een papieren zakdoek.
- Gebruik een papieren zakdoek één keer en gooi deze daarna direct weg.
- Was de handen met water en zeep wanneer deze na het hoesten, niezen of snuiten van de neus zichtbaar vuil zijn of in contact zijn geweest met neus- of mondvocht.
- Help jonge kinderen bij het snuiten van hun neus en het toepassen van goede hoest- en nieshygiëne.
- Maak materialen of oppervlakken schoon wanneer deze zichtbaar zijn verontreinigd met neus- of mondvocht.

7.2 Neus snuiten bij kinderen

Bij jonge kinderen helpt de gastouder bij het schoonmaken of snuiten van de neus. Hierbij wordt voor ieder kind een schoon papieren zakdoekje gebruikt.

Gebruikte zakdoekjes worden direct weggegooid. Na contact met neusvocht wast de gastouder de handen met water en zeep.

Kinderen worden, zodra hun leeftijd en ontwikkeling dit toelaten, gestimuleerd om steeds zelfstandiger hun neus te snuiten en daarna hun handen te wassen wanneer dit nodig is.

7.3 Aandacht voor hygiëne bij verkoudheid

Verkoudheid komt regelmatig voor bij jonge kinderen. Juist wanneer meerdere kinderen verkouden zijn, besteedt de gastouder extra aandacht aan de hygiëne binnen de opvang.

Denk hierbij aan:

- Extra aandacht voor het wassen van de handen.
- Gebruikte zakdoekjes direct weggooien.
- Speelgoed dat veel in de mond wordt genomen regelmatig reinigen.
- Oppervlakken die zichtbaar verontreinigd zijn schoonmaken.
- De opvangruimte voldoende ventileren.

Een verkoudheid betekent niet automatisch dat een kind niet naar de opvang kan komen. Afspraken over ziekte en wanneer een kind wel of niet kan worden opgevangen, nemen we later op in hoofdstuk 15 over zieke kinderen en infectieziekten.

8. Binnenruimte en beschikbare speelruimte

De opvangruimte moet passen bij het aantal en de leeftijd van de kinderen die worden opgevangen. Kinderen hebben ruimte nodig om te spelen, bewegen, ontdekken en zich terug te kunnen trekken. De inrichting van de woning moet hier voldoende gelegenheid voor bieden.

Gastouderopvang vindt plaats in een huiselijke omgeving. Het is daarom niet nodig dat een woning uitsluitend voor de opvang is ingericht. Wel moet er tijdens de opvang voldoende vrije en bruikbare ruimte beschikbaar zijn voor de opvangkinderen.

Dit sluit aan bij het pedagogisch beleidsplan van Gastouderbureau Samen, waarin al is opgenomen dat de woning voldoende speelruimte binnen en buiten moet bieden en dat er speelgoed voor verschillende leeftijdscategorieën aanwezig is.

8.1 Voldoende binnenruimte

De opvanglocatie beschikt over voldoende binnenruimte voor het aantal en de leeftijd van de kinderen die worden opgevangen.

Onder voldoende binnenruimte verstaat Gastouderbureau Samen dat kinderen zich veilig kunnen bewegen en voldoende ruimte hebben om te spelen, ontdekken en rusten. De ruimte moet passen bij de activiteiten die tijdens de opvang plaatsvinden.

Bij de beoordeling wordt onder andere gekeken naar:

- De beschikbare vrije speelruimte.
- Het aantal en de leeftijd van de aanwezige kinderen.
- De inrichting en hoeveelheid meubilair.
- Of kinderen zich veilig door de ruimte kunnen bewegen.
- Of er voldoende ruimte is voor verschillende vormen van spel en activiteiten.
- Of er een geschikte plek is waar een kind zich kan terugtrekken of rustig kan spelen.

Een woning mag huiselijk ingericht zijn. Wanneer een ruimte echter zo vol staat met meubels, spullen of andere materialen dat kinderen onvoldoende veilig kunnen spelen en bewegen, beschouwt Gastouderbureau Samen deze ruimte niet als voldoende beschikbare speelruimte.

8.2 Schermgebruik in de opvang.

Binnen de opvang wordt bewust omgegaan met het gebruik van televisie, tablet, telefoon en andere beeldschermen. Schermgebruik mag niet ten koste gaan van spelen, bewegen, buitenspelen, persoonlijke aandacht en sociale interactie.

De gastouder houdt hierbij rekening met de leeftijd, ontwikkeling en behoeften van de kinderen. Voor de verdere afspraken en uitgangspunten wordt verwezen naar het beleidsplan *Schermsgebruik in de gastouderopvang* van Gastouderbureau Samen.

9. Speelgoed, speelmateriaal en speeltoestellen

Spelen is een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van kinderen. Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat kinderen tijdens de opvang kunnen beschikken over voldoende, gevarieerd en veilig speelgoed en speelmateriaal dat aansluit bij hun leeftijd en ontwikkeling.

Dit geldt voor speelgoed en speelmateriaal dat binnen én buiten wordt gebruikt.

9.1 Passend speelgoed en speelmateriaal

De gastouder zorgt ervoor dat het beschikbare speelgoed en speelmateriaal past bij de leeftijd, ontwikkeling en mogelijkheden van de kinderen die worden opgevangen.

Hierbij geldt:

Zorg voor voldoende en gevarieerd speelgoed en speelmateriaal.

Stem het aanbod af op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsfasen van de kinderen.

Let bij jonge kinderen extra op kleine onderdelen die verstikkingsgevaar kunnen opleveren.

Berg speelgoed dat niet geschikt is voor jonge kinderen buiten hun bereik op.

Gebruik speelgoed en materialen volgens de manier waarvoor deze bedoeld zijn.

Houd rekening met de zelfstandigheid en mogelijkheden van het individuele kind.

Kinderen mogen tijdens het spelen leren omgaan met kleine en aanvaardbare risico's. De gastouder zorgt er tegelijkertijd voor dat kinderen worden beschermd tegen situaties die ernstig letsel kunnen veroorzaken.

9.2 Controle van speelgoed en speelmateriaal

De gastouder controleert speelgoed en speelmateriaal regelmatig op veiligheid.

Hierbij wordt onder andere gelet op:

- Beschadigingen en slijtage.
- Losse of kleine onderdelen.
- Scherpe randen of uitstekende delen.
- Kapotte bevestigingen.
- Splinters of breuken.
- Andere situaties waardoor het materiaal niet meer veilig gebruikt kan worden.
- Verkleuring

Beschadigd of onveilig speelgoed wordt niet gebruikt totdat het veilig is gerepareerd of wordt verwijderd.

9.3 Schoonmaken van speelgoed

Speelgoed en speelmateriaal worden passend bij het gebruik schoongehouden. Speelgoed dat zichtbaar vuil is of in aanraking is geweest met lichaamsvocht wordt gereinigd.

Bij speelgoed dat door baby's en jonge kinderen regelmatig in de mond wordt genomen, is extra aandacht voor hygiëne nodig.

Voor de verdere afspraken rondom schoonmaken en hygiëne wordt verwezen naar de betreffende hoofdstukken van dit beleid.

9.4 Speeltoestellen

Wanneer op de opvanglocatie speeltoestellen aanwezig zijn, zorgt de gastouder ervoor dat deze veilig gebruikt kunnen worden.

De gastouder:

- Controleert speeltoestellen regelmatig op beschadigingen, slijtage en losse onderdelen.
- Zorgt ervoor dat toestellen stevig en stabiel zijn.
- Let op mogelijke risico's zoals vallen, beknelling, scherpe onderdelen of uitstekende delen.
- Maakt duidelijke afspraken met kinderen over het gebruik van speeltoestellen.
- Past het toezicht aan op de leeftijd, ontwikkeling en zelfstandigheid van de kinderen.
- Zorgt ervoor dat een speeltoestel niet wordt gebruikt wanneer dit niet veilig is.

Bij het gebruik van speeltoestellen wordt ook gekeken naar de omgeving en ondergrond en naar mogelijke risico's wanneer een kind van het toestel valt. Deze afspraken worden meegenomen in de risico-inventarisatie

9.5 Beoordeling tijdens de risico-inventarisatie

Tijdens de risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid wordt gekeken naar het aanwezige speelgoed, speelmateriaal en de speeltoestellen wanneer deze onderdeel zijn van de opvangomgeving.

Wanneer Gastouderbureau Samen constateert dat speelgoed, speelmateriaal of een speeltoestel een onaanvaardbaar risico vormt, worden hierover afspraken gemaakt met de gastouder en wordt het materiaal of toestel niet gebruikt totdat de situatie veilig is.

10. Binnenmilieu, ventilatie en temperatuur en daglicht

Een gezond binnenmilieu is belangrijk voor de gezondheid en het welzijn van kinderen. De ruimtes waarin kinderen verblijven moeten voldoende worden geventileerd, een aangename temperatuur hebben en voldoende licht bieden.

Gastouderbureau Samen verwacht dat de gastouder gedurende de opvangdag aandacht heeft voor frisse lucht, temperatuur, vocht, daglicht en een prettig leefklimaat.

10.1 Ventileren en luchten

Ventileren en luchten zorgen voor de aanvoer van frisse lucht en de afvoer van vocht, geuren en vervuilde lucht. Ventileren betekent dat de lucht voortdurend wordt ververst. Luchten betekent dat in korte tijd extra frisse lucht wordt binnengebracht, bijvoorbeeld door ramen of deuren ongeveer 10 tot 15 minuten verder open te zetten. Luchten is een aanvulling op ventileren en geen vervanging daarvan.

Binnen de opvang gelden de volgende afspraken:

Zorg voor goed werkende ventilatievoorzieningen in de ruimtes waar kinderen verblijven.

- Houd ventilatieroosters en ventilatieopeningen vrij en schoon.
- Gebruik mechanische ventilatie volgens de gebruiksaanwijzing en zorg voor goed onderhoud.
- Ventileer gedurende de dag voldoende, passend bij het aantal aanwezige personen en de activiteiten die plaatsvinden.

- Lucht ruimtes regelmatig, bijvoorbeeld wanneer de lucht niet fris ruikt, na het schoonmaken, tijdens of na actieve bewegingsmomenten en wanneer veel vocht is ontstaan.
- Zorg ervoor dat kinderen tijdens het luchten niet in een onveilige situatie terechtkomen door openstaande ramen of deuren.
- Let op vochtplekken en schimmel en onderneem actie wanneer deze worden geconstateerd.

Het RIVM adviseert om voortdurend te ventileren en daarnaast regelmatig te luchten.

10.2 Temperatuur

De temperatuur in de opvangruimte moet prettig en passend zijn voor de kinderen en de activiteiten die plaatsvinden.

Gastouderbureau Samen hanteert hierbij de volgende richtlijnen:

- Zorg in verblijfsruimtes tijdens koude perioden voor een temperatuur van minimaal 18 °C.
- Voorkom grote temperatuurschommelingen.
- Houd extra rekening met de temperatuur wanneer kinderen intensief bewegen of spelen.
- Neem bij warm weer tijdig maatregelen om te voorkomen dat de opvangruimte te warm wordt.
- Zorg ervoor dat kinderen voldoende kunnen drinken tijdens warme dagen.
- Gebruik waar nodig zonwering om directe warmte van de zon te beperken.

Het RIVM adviseert voor groepsruimtes tijdens koude perioden minimaal 18 °C. Bij temperaturen boven 25 °C zijn extra maatregelen tegen hitte belangrijk.

Voor slaapruidtes houden we binnen Gastouderbureau Samen de richtlijn uit het Protocol Veilig Slapen aan. Voor kinderen tot 2 jaar is een slaapkamertemperatuur van ongeveer 15 tot 20 °C het uitgangspunt. Bij hoge buitentemperaturen is dit niet altijd haalbaar en worden passende maatregelen genomen.

10.3 Voldoende daglicht

Daglicht draagt bij aan een prettige en gezonde opvangomgeving. Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat kinderen gedurende de opvangdag voldoende natuurlijk daglicht krijgen in de ruimtes waarin zij spelen en verblijven.

Daarom gelden de volgende afspraken:

Zorg ervoor dat verblijfs- en speelruimtes gedurende de dag voldoende daglicht krijgen.

- Houd gordijnen, rolgordijnen en andere raamdecoratie tijdens de opvanguren zoveel mogelijk geopend.
- Voorkom dat ruimtes waarin kinderen overdag spelen en verblijven langdurig onnodig worden verduisterd.
- Gebruik gordijnen of zonwering wanneer dit nodig is vanwege fel zonlicht, warmte, privacy of een slaapmoment.
- Zorg naast natuurlijk daglicht voor voldoende verlichting wanneer dit nodig is.

Het uitgangspunt is dat gordijnen en raamdecoratie overdag open zijn wanneer er geen reden is om deze te sluiten. Hiermee wordt voorkomen dat kinderen gedurende een groot deel van de opvangdag in een onnodig donkere ruimte verblijven.

10.4 Controle tijdens de opvang

De gastouder houdt gedurende de opvangdag zelf in de gaten of het binnenklimaat prettig blijft. Wanneer een ruimte benauwd, te warm, te koud of vochtig aanvoelt, onderneemt de gastouder passende actie.

Tijdens de risico-inventarisatie kan Gastouderbureau Samen ook kijken naar de ventilatiemogelijkheden, temperatuur, hoeveelheid daglicht en het gebruik van de verschillende verblijfsruimtes.

11. Buiten spelen en buitenomgeving

Buitenspelen is belangrijk voor de gezondheid, beweging en ontwikkeling van kinderen. Buiten krijgen kinderen de ruimte om te bewegen, ontdekken, ervaren en hun grenzen te leren kennen.

Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat buitenspelen een vast onderdeel is van de opvangdag. Het uitgangspunt is daarom dat kinderen iedere opvangdag naar buiten gaan, passend bij hun leeftijd, ontwikkeling en de omstandigheden van die dag.

Buiten zijn hoeft niet altijd te betekenen dat kinderen in de tuin spelen. Een wandeling, naar de speeltuin gaan, samen boodschappen doen, fietsen of een andere passende buitenactiviteit kan hier ook onderdeel van zijn.

11.1 Dagelijks naar buiten

Van de gastouder wordt verwacht dat zij kinderen regelmatig de mogelijkheid biedt om buiten te spelen en bewegen.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Bied kinderen iedere opvangdag de mogelijkheid om naar buiten te gaan.
- Stem de duur en activiteit af op de leeftijd, ontwikkeling en behoeften van de kinderen.
- Zorg voor voldoende afwisseling tussen binnen- en buitenactiviteiten.
- Stimuleer kinderen om buiten te bewegen, ontdekken en spelen.
- Houd rekening met de weersomstandigheden en pas kleding en activiteiten hierop aan.
- Zorg ervoor dat jonge kinderen buiten voldoende toezicht krijgen.
- Geef kinderen ruimte om passend bij hun ontwikkeling kleine en aanvaardbare risico's te ervaren en hiervan te leren.

Veilig buitenspelen betekent niet dat ieder risico moet worden weggenomen. Kinderen leren juist door te bewegen, ontdekken en hun eigen mogelijkheden te ervaren. De gastouder maakt hierin een bewuste afweging tussen uitdaging en veiligheid, passend bij het kind. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van VeiligheidNL om kinderen te beschermen tegen grote risico's, maar ze ook te leren omgaan met kleinere risico's.

Er kunnen omstandigheden zijn waardoor buiten spelen op een bepaalde dag niet of slechts kort mogelijk is, bijvoorbeeld bij extreem weer, ziekte van een kind of een andere bijzondere situatie. Het uitgangspunt blijft dat buitenspelen een vast onderdeel vormt van de opvang en niet alleen incidenteel plaatsvindt.

11.2 Veiligheid van de buitenruimte

Wanneer kinderen gebruikmaken van de tuin of een andere eigen buitenruimte, zorgt de gastouder ervoor dat deze passend en veilig is voor de kinderen die worden opgevangen.

Hierbij wordt onder andere gelet op:

- Zorg dat de buitenruimte overzichtelijk en veilig te gebruiken is.
- Houd poorten en toegangen veilig afgesloten wanneer dit nodig is.
- Zorg dat gereedschap, bestrijdingsmiddelen, brandstoffen en andere gevaarlijke materialen buiten bereik van kinderen worden bewaard.
- Controleer buitenspeelgoed en speeltoestellen regelmatig op beschadigingen en mogelijke risico's.
- Maak duidelijke afspraken met kinderen over het gebruik van speeltoestellen.
- Zorg dat een zandbak schoon wordt gehouden en kan worden afgedekt wanneer dit nodig is.
- Zorg dat vijvers, zwembaden en andere situaties met water voldoende worden afgeschermd en houd hierbij passend toezicht.
- Let op giftige planten of andere materialen die een risico kunnen vormen.
- Pas het toezicht aan op de leeftijd, ontwikkeling en zelfstandigheid van de kinderen.

Kinderen mogen leren omgaan met kleine risico's tijdens het spelen, maar moeten worden beschermd tegen risico's die tot ernstig letsel kunnen leiden.

11.3 Buiten spelen buiten het opvangadres

De gastouder kan met de opvangkinderen naar bijvoorbeeld een speeltuin, park, bos of andere geschikte buitenlocatie gaan. De gastouder beoordeelt vooraf of de activiteit en locatie passen bij het aantal kinderen, hun leeftijd en ontwikkeling en houdt voldoende toezicht.

Voor kinderen van 4 tot 12 jaar kan, passend bij hun leeftijd, ontwikkeling en zelfstandigheid, met ouders worden afgesproken dat zij zelfstandig buiten de poort van de opvanglocatie mogen spelen.

Gastouderbureau Samen heeft hiervoor het Toestemmingsformulier 4–12-jarige Gastouderopvang beschikbaar. Met dit formulier worden de toestemming en de afspraken tussen ouder(s)/verzorger(s) en gastouder schriftelijk vastgelegd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden afgesproken:

- Waar het kind zelfstandig mag spelen.
- Binnen welk speelgebied het kind moet blijven.
- Welke afspraken gelden over bereikbaarheid en terugkomen.
- Of het kind zelfstandig van en naar de gastouder mag gaan.
- Welke aanvullende afspraken voor het betreffende kind gelden.

Het geven van toestemming betekent niet automatisch dat het kind op ieder moment zelfstandig buiten de poort mag spelen. De gastouder blijft tijdens de opvang eindverantwoordelijk en beoordeelt per situatie of zelfstandig buitenspelen verantwoord is. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de leeftijd, ontwikkeling en zelfstandigheid van het kind, het naleven van de gemaakte afspraken, de verkeersveiligheid, weersomstandigheden en de situatie op dat moment. Dit is ook zo vastgelegd in jullie toestemmingsformulier.

De gemaakte afspraken worden tijdens de jaarlijkse evaluatie, risico-inventarisatie of een voortgangsgesprek opnieuw besproken. Wanneer de afspraken niet meer passend zijn bij de leeftijd, ontwikkeling of zelfstandigheid van het kind, worden deze aangepast

11.4 Zwembad en water

Wanneer tijdens de opvang gebruik wordt gemaakt van een zwembad, staat de veiligheid van de kinderen altijd voorop. De gastouder beoordeelt of het gebruik van het zwembad past bij de leeftijd, ontwikkeling, zelfstandigheid en zwemvaardigheid van het kind.

Bij jonge kinderen en kinderen zonder voldoende zwemvaardigheid is direct en voortdurend toezicht noodzakelijk. De gastouder zorgt ervoor dat kinderen niet zonder toezicht toegang kunnen krijgen tot een zwembad of ander water dat een verdrinkingsrisico vormt.

Voor kinderen van 4 tot 12 jaar kunnen, passend bij hun leeftijd, ontwikkeling, zelfstandigheid en zwemvaardigheid, aanvullende afspraken met ouders worden gemaakt. Gastouderbureau Samen gebruikt hiervoor het Toestemmingsformulier 4–12-jarige Gastouderopvang. Hierop wordt onder andere vastgelegd of het kind een zwemdiploma heeft en onder welke voorwaarden het kind gebruik mag maken van een zwembad.

Ook wanneer ouders toestemming hebben gegeven, blijft de gastouder tijdens de opvang eindverantwoordelijk en beoordeelt zij per situatie of het gebruik van het zwembad verantwoord is.

11.5 Zon en warm weer

Bij warm en zonnig weer neemt de gastouder extra maatregelen om kinderen te beschermen tegen hitte en te veel blootstelling aan de zon.

Hierbij geldt:

- Bied kinderen regelmatig drinken aan.
- Zorg voor voldoende schaduw.
- Laat kinderen niet langdurig in de volle zon spelen.
- Pas intensieve activiteiten aan wanneer het erg warm is.
- Houd extra rekening met baby's en jonge kinderen.
- Bescherm kinderen tegen de zon met passende kleding, schaduw en zonnebrandcrème volgens de afspraken met ouders.
- Kies bij hoge temperaturen waar mogelijk voor de koelste momenten van de dag om buiten te spelen.

Het RIVM adviseert bij warm weer onder andere voldoende drinken, minder intensieve activiteiten, schaduw en zonnebrandcrème van minimaal factor 30.

11.6 Beoordeling tijdens de risico-inventarisatie

Tijdens de risico-inventarisatie wordt gekeken naar de buitenruimte die bij de opvanglocatie hoort en naar de manier waarop deze wordt gebruikt.

Hierbij wordt onder andere gekeken naar de inrichting, omheining, speelmaterialen, speeltoestellen, water, eventuele dieren en andere mogelijke risico's.

Wanneer Gastouderbureau Samen constateert dat aanpassingen nodig zijn om kinderen veilig buiten te kunnen laten spelen, worden hierover afspraken gemaakt met de gastouder.

12. Schoonmaak en allergenen

Een schone opvangomgeving draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van kinderen. Gastouderopvang vindt plaats in een huiselijke omgeving. Dit betekent dat een woning niet voortdurend volledig stofvrij hoeft te zijn, maar wel schoon, verzorgd en geschikt moet zijn voor de opvang van kinderen.

De gastouder zorgt voor een passend schoonmaakritme en houdt hierbij rekening met het gebruik van de ruimtes, het aantal aanwezige kinderen en situaties waarin extra schoonmaak nodig is.

12.1 Schoonmaken van de opvangomgeving

Bij het schoonmaken gelden de volgende uitgangspunten:

- Houd vloeren, meubels en oppervlakken die door de kinderen worden gebruikt schoon.
- Verwijder zichtbaar vuil zo snel mogelijk.
- Maak oppervlakken waarop eten en drinken wordt bereid of genuttigd regelmatig en wanneer nodig schoon.
- Besteed extra aandacht aan oppervlakken die veel worden aangeraakt, zoals deurklinken en tafels.
- Maak speelgoed en materialen schoon wanneer deze zichtbaar vuil zijn.
- Reinig speelgoed dat regelmatig in de mond wordt genomen vaker.
- Was stoffen materialen, zoals verkleedkleding, knuffels en speekleedjes, wanneer dit nodig is.
- Zorg ervoor dat schoonmaakmaterialen zelf schoon worden gehouden en tijdig worden vervangen of gewassen.
- Bewaar schoonmaakmiddelen altijd buiten het bereik van kinderen.

Bij ziekte, braken, diarree of andere situaties waarbij sprake is van een verhoogde kans op verspreiding van ziektekiemen, wordt waar nodig extra schoongemaakt.

12.2 Schoonmaakmiddelen

Schoonmaakmiddelen kunnen schadelijk zijn voor kinderen. De gastouder zorgt ervoor dat kinderen hier niet zelfstandig bij kunnen.

Hierbij geldt:

- Bewaar schoonmaakmiddelen buiten het bereik van kinderen, bij voorkeur in een afgesloten kast of ruimte.
- Laat schoonmaakmiddelen niet onbeheerd staan tijdens het schoonmaken.
- Bewaar producten zoveel mogelijk in de originele verpakking.
- Meng verschillende schoonmaakmiddelen niet met elkaar.
- Volg de gebruiksaanwijzing van het product.
- Zorg ervoor dat gereinigde oppervlakken veilig zijn voordat kinderen deze weer gebruiken.

12.3 Allergenen en huisstofmijt

Sommige kinderen kunnen gevoelig of allergisch zijn voor bijvoorbeeld huisstofmijt, pollen of dieren. Wanneer bij een kind een allergie bekend is, bespreekt de gastouder met de ouders welke maatregelen binnen de opvang nodig en haalbaar zijn.

Om ophoping van stof zoveel mogelijk te beperken:

- Zorg voor een regelmatig schoonmaakritme.
- Houd ruimtes voldoende opgeruimd zodat deze goed schoon te maken zijn.
- Verwijder zichtbaar stof en vuil.
- Was stoffen materialen regelmatig wanneer deze veel door kinderen worden gebruikt.
- Zorg voor voldoende ventilatie.
- Houd bij de inrichting rekening met de mogelijkheid om vloeren, meubels en speelmaterialen goed schoon te kunnen maken.

Wanneer een kind een bekende allergie heeft die gevolgen heeft voor de opvang, worden hierover duidelijke afspraken met de ouders gemaakt.

12.4 Schoonmaken en toezicht

Schoonmaken tijdens opvanguren mag niet ten koste gaan van het toezicht en de aandacht voor de kinderen.

Kleine huishoudelijke werkzaamheden die passen binnen het huiselijke karakter van gastouderopvang kunnen tijdens de opvang worden uitgevoerd. Grotere schoonmaakwerkzaamheden worden zoveel mogelijk buiten de opvanguren uitgevoerd.

De gastouder blijft tijdens opvanguren verantwoordelijk voor de kinderen. De aanwezigheid van bijvoorbeeld een stagiair, partner of andere structureel aanwezige persoon wordt niet gebruikt om langdurig schoonmaak- of huishoudelijke werkzaamheden uit te voeren terwijl de zorg voor de kinderen aan een ander wordt overgelaten.

13. Veilig slapen

Veilig slapen is een belangrijk onderdeel van de gastouderopvang. Vooral jonge kinderen zijn tijdens het slapen kwetsbaar. Gastouderbureau Samen verwacht daarom dat iedere gastouder zorgt voor een veilige en passende slaapomgeving.

Gastouderbureau Samen werkt voor kinderen tot 2 jaar met het Protocol Veilig Slapen. Dit protocol is leidend voor de afspraken rondom onder andere de slaaphouding, het gebruik van een slaapzak, een veilige slaapplek, temperatuur en toezicht tijdens het slapen. De vier hoofdregels uit dit protocol zijn: slaapzak, rugligging, veilig bedje en voldoende toezicht.

De gastouder kent het Protocol Veilig Slapen en handelt tijdens de opvang volgens de hierin beschreven afspraken.

13.1 Veilige slaapplek

Ieder kind dat tijdens de opvang slaapt, krijgt een veilige en passende slaapplek die aansluit bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.

Voor kinderen tot 2 jaar wordt voor de inrichting en het gebruik van de slaapplek gewerkt volgens het Protocol Veilig Slapen van Gastouderbureau Samen. Hierin zijn onder andere afspraken opgenomen over het bedje, matras, beddengoed, slaapzak, slaaphouding, temperatuur en toezicht.

Het uitgangspunt is dat kinderen die tijdens de opvang structureel slapen, gebruikmaken van een daarvoor geschikte slaapruijnte en een passend bed(je).

13.2 Wennen aan slapen in een bed(je)

Het kan voorkomen dat een kind bij de start van de opvang nog niet gewend is om in een bed(je) of aparte slaapruijnte te slapen. Een kind kan bijvoorbeeld gewend zijn om thuis op de bank, in de buurt van een ouder of op een andere plek in slaap te vallen.

Wanneer een kind tijdens de opvang regelmatig op de bank of een andere plek in de woonruimte slaapt, is dit niet het uitgangspunt voor de langere termijn. De gastouder bespreekt dit met de ouders en werkt er samen met hen naartoe dat het kind kan slapen in een passende slaapruijnte en een voor het kind geschikt bed(je).

Wanneer dit niet direct lukt, wordt samen met de ouders een plan van aanpak gemaakt. Hierin worden afspraken gemaakt over:

- De huidige slaapgewoonten van het kind.
- De reden waarom het slapen in een bed(je) of slaapruijnte nog niet lukt.
- De slaapplek waar naartoe wordt gewerkt.
- De stappen die worden genomen om het kind rustig aan de slaapplek te laten wennen.
- De slaaproutine die thuis en bij de gastouder zoveel mogelijk op elkaar wordt afgestemd.
- De afspraken die hierover met ouders zijn gemaakt.
- Het moment waarop de voortgang wordt geëvalueerd.
- Eventuele aanpassingen wanneer blijkt dat de gekozen aanpak onvoldoende werkt.

Het wennen gebeurt stap voor stap en passend bij het kind. Een kind wordt niet gedwongen om te slapen. Het doel is dat het kind vertrouwen krijgt in de slaapomgeving en uiteindelijk op een veilige en passende vaste slaapplek kan slapen.

Voor kinderen tot 2 jaar wordt tijdens het gehele wenproces gewerkt volgens het Protocol Veilig Slapen van Gastouderbureau Samen. Er wordt niet afgeweken van de afspraken rondom veilig slapen om een kind toch te laten slapen.

Wanneer het ondanks de gemaakte afspraken niet lukt om het kind te laten wennen aan een passende slaapplek, bespreekt de gastouder dit met Gastouderbureau Samen en de ouders. Samen wordt gekeken welke vervolgstappen nodig zijn.

13.3 Afspraken met ouders

Bij de start van de opvang worden de slaapgewoonten en eventuele bijzonderheden van het kind met de ouders besproken. Denk hierbij aan het slaapritme, de gebruikelijke slaapplek, het gebruik van een speen of slaapzak en andere bijzonderheden die van belang zijn voor het slapen tijdens de opvang.

Wanneer wensen of gewoonten van ouders afwijken van de afspraken uit het Protocol Veilig Slapen, worden deze niet automatisch overgenomen. De gastouder bespreekt dit met de ouders en waar nodig met Gastouderbureau Samen.

De veiligheid van het kind en de afspraken uit het Protocol Veilig Slapen zijn hierbij leidend.

13.4 Verantwoordelijkheid

De gastouder blijft tijdens de opvang verantwoordelijk voor een veilige slaapomgeving en voldoende toezicht op slapende kinderen.

Voor de volledige afspraken over veilig slapen bij kinderen tot 2 jaar wordt verwezen naar het Protocol Veilig Slapen waarmee Gastouderbureau Samen werkt.

Wanneer andere personen betrokken zijn bij de opvang, gelden daarnaast de afspraken uit het Beleid structureel aanwezige personen tijdens de gastouderopvang.

14. Huisdieren

Huisdieren kunnen onderdeel zijn van het huiselijke karakter van gastouderopvang. Contact met dieren kan bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen, bijvoorbeeld door kinderen te leren respectvol met dieren om te gaan en verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

De aanwezigheid van dieren brengt ook risico's met zich mee. Daarom werkt Gastouderbureau Samen met het Protocol Huisdieren. In dit protocol zijn de afspraken rondom omgang met dieren, hygiëne, gezondheid, veiligheid, incidenten en communicatie met ouders vastgelegd.

14.1 Aanwezigheid van huisdieren

Ouders worden vóór de start van de opvang geïnformeerd over de aanwezigheid van huisdieren op het opvangadres. Hierdoor kunnen bijzonderheden, zoals allergieën of angst voor dieren, vooraf worden besproken.

De gastouder legt in de risico-inventarisatie vast welke dieren aanwezig zijn en welke afspraken nodig zijn om de veiligheid en gezondheid van de opvangkinderen te waarborgen.

Hierbij wordt rekening gehouden met:

- Het soort huisdier.
- Het gedrag en karakter van het dier.
- De leeftijd en ontwikkeling van de opvangkinderen.
- Eventuele allergieën of angsten van kinderen.
- De manier waarop contact tussen kinderen en dieren plaatsvindt.
- De mogelijkheid voor het dier om zich terug te trekken.

14.2 Veilig en hygiënisch omgaan met dieren

De gastouder houdt toezicht op het contact tussen jonge kinderen en dieren en leert kinderen op een rustige en respectvolle manier met dieren om te gaan.

Dieren worden niet zonder toezicht bij jonge kinderen achtergelaten en moeten zich kunnen terugtrekken wanneer zij rust nodig hebben.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan goede hygiëne. In het Protocol Huisdieren zijn onder andere afspraken opgenomen over handen wassen na contact met dieren, het schoonhouden van voer- en drinkbakken en dierenverblijven en het gescheiden houden van dierenspeelgoed en kinderspeelgoed.

14.3 Incidenten en veranderingen

Wanneer zich een incident voordoet met een huisdier, bijvoorbeeld een bijt- of krabincident, wordt direct gehandeld volgens het Protocol Huisdieren. Ouders worden hierover geïnformeerd en er wordt bekeken welke maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.

Wanneer er veranderingen zijn rondom de aanwezige huisdieren die van invloed kunnen zijn op de opvang, bespreekt de gastouder dit met Gastouderbureau Samen en worden waar nodig de afspraken in de risico-inventarisatie aangepast.

14.4 Protocol Huisdieren

Voor de volledige afspraken rondom huisdieren wordt verwezen naar het Protocol Huisdieren en de risico-inventarisatie van Gastouderbureau Samen.

In het protocol hoort een bijlage waarin de gastouder bijhoudt welke huisdieren aanwezig zijn, welke afspraken met de kinderen zijn gemaakt en welke behandelingen de dieren hebben gehad. De gastouder houdt deze informatie actueel.

15. Ziekte van kinderen en medicijnverstrekking

Kinderen kunnen tijdens de opvang ziek worden of ziekteverschijnselen laten zien. Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat hierbij wordt gekeken naar het welzijn van het kind, de zorg die het kind nodig heeft en de mogelijke gevolgen voor andere opvangkinderen en aanwezigen.

Gastouderbureau Samen werkt met het Protocol Ziekte van het kind tijdens opvang en medicijnverstrekking. Daarnaast wordt voor infectieziekten gebruikgemaakt van de actuele informatie en richtlijnen van het RIVM en de LCI.

Het RIVM geeft aan dat bij een ziek kind onder andere gekeken wordt naar het gedrag van het kind, hoe het reageert, of het meer slaapt dan normaal, pijn heeft en andere veranderingen laat zien.

15.1 Een ziek kind tijdens de opvang

Niet ieder kind met ziekteverschijnselen hoeft automatisch thuis te blijven of te worden opgehaald. Een kind met lichte ziekteverschijnselen kan soms gewoon deelnemen aan de opvang. Wanneer een kind ernstig ziek is, veel extra verzorging nodig heeft of mogelijk anderen kan besmetten, kan opvang niet altijd verantwoord worden geboden.

De gastouder kijkt onder andere naar:

- Het Welbevinden van het kind.
- Het Gedrag van het kind en veranderingen hierin.
- Of het Kind normaal reageert en contact maakt.
- Of het Kind kan deelnemen aan het normale dagritme.
- Of het Kind voldoende drinkt en plast.
- Of er sprake is van pijn, braken, diarree, koorts of andere ziekteverschijnselen.
- Of het Kind meer rust, verzorging of individuele aandacht nodig heeft dan binnen de opvang verantwoord kan worden geboden.
- Of er mogelijk sprake is van een besmettelijke ziekte.
- Of de gezondheid van andere opvangkinderen of aanwezigen een rol speelt.

Wanneer een kind tijdens de opvang ziek wordt of zich duidelijk anders gedraagt dan normaal, neemt de gastouder contact op met de ouders.

Wanneer de benodigde zorg binnen de opvang verantwoord geboden kan worden, kan het kind in overleg met de ouders bij de gastouder blijven. Wanneer dit niet mogelijk is, worden afspraken gemaakt over het ophalen van het kind.

15.2 Koorts

Koorts is niet de enige maatstaf om te bepalen of een kind wel of niet kan worden opgevangen. Er wordt vooral gekeken naar hoe het kind zich voelt en gedraagt en welke verzorging het nodig heeft. De gastouder neemt contact op met de ouders wanneer het kind koorts krijgt en bespreekt bijzonderheden rondom het welzijn van het kind.

Wanneer een kind ondanks koorts goed reageert, voldoende drinkt en geen extra verzorging nodig heeft die binnen de opvang niet geboden kan worden, hoeft het niet automatisch te worden opgehaald.

Wanneer een kind zich duidelijk ziek voelt, suf wordt, slecht drinkt, pijn heeft, veel huilt, moeilijk reageert of andere zorgwekkende verschijnselen laat zien, neemt de gastouder direct contact op met de ouders en wordt beoordeeld welke vervolgstappen nodig zijn.

15.3 Acute of ernstige ziekteverschijnselen

Bij ernstige of plotselinge ziekteverschijnselen wacht de gastouder niet af wanneer directe medische hulp noodzakelijk is.

Het RIVM benoemt onder andere plotselinge benauwdheid, bewusteloosheid of niet meer reageren, plotseling hoge koorts, plotseling ernstig ziek worden en ernstige ongevallen als situaties waarin dringend handelen nodig kan zijn.

Bij een acute of levensbedreigende situatie belt de gastouder 112 en worden de ouders zo snel mogelijk geïnformeerd.

15.4 Infectieziekten

Wanneer er sprake is van een infectieziekte of een vermoeden daarvan, wordt gehandeld volgens de actuele richtlijnen van het RIVM.

Gastouderbureau Samen maakt hierbij gebruik van de RIVM-publicatie Informatie over ziektebeelden voor kinderopvang en de actuele LCI-richtlijnen.

Hierin staat per ziektebeeld onder andere beschreven:

Hoe Besmetting plaatsvindt.

- Welke Verschijnselen kunnen optreden.
- Welke Hygiënemaatregelen nodig zijn.
- Wanneer contact met de GGD nodig is.
- Of een kind wel of niet kan worden toegelaten tot de opvang.
- Welke aanvullende maatregelen eventueel nodig zijn.

Wanneer informatie in de publicatie Informatie over ziektebeelden voor kinderopvang afwijkt van een nieuwere LCI-richtlijn, wordt de meest actuele LCI-richtlijn gevolgd. Het RIVM geeft dit zelf ook als uitgangspunt aan.

Een kind wordt daarom niet zonder meer geweerd omdat het een besmettelijke ziekte heeft. Er wordt per ziektebeeld gekeken naar de geldende richtlijn en waar nodig overlegd met de GGD.

15.5 Melden en overleggen met de GGD

Bij bepaalde infectieziekten of een ongewoon aantal zieken kan het nodig zijn om contact op te nemen met de GGD.

Wanneer er mogelijk sprake is van een melding plichtige situatie, neemt de gastouder contact op met Gastouderbureau Samen. Samen wordt bekeken welke vervolgstappen nodig zijn en of contact met de GGD nodig is.

De GGD kan onder andere adviseren over het wel of niet weren van een kind, maatregelen om verdere verspreiding te voorkomen en het informeren van andere ouders.

Bij het informeren van andere ouders wordt rekening gehouden met de privacy van het betreffende kind.

15.6 Medicijnverstrekking

Wanneer een kind tijdens de opvang medicijnen nodig heeft, worden hierover vooraf duidelijke afspraken met de ouders gemaakt.

Medicijnen worden alleen toegediend wanneer hiervoor schriftelijke toestemming is gegeven. Hiervoor wordt het medicijnformulier van Gastouderbureau Samen gebruikt.

De gastouder:

- Controleert voor welk kind het medicijn bestemd is.
- Volgt de afgesproken dosering en het afgesproken tijdstip.
- Volgt de bewaarvoorschriften van het medicijn.
- Bewaart medicijnen buiten bereik van kinderen.
- Controleert waar nodig de houdbaarheidsdatum.

Neemt bij onduidelijkheden eerst contact op met de ouders voordat het medicijn wordt toegediend.

Voor de volledige afspraken rondom medicijnverstrekking wordt verwezen naar het Protocol Ziekte van het kind tijdens opvang en medicijnverstrekking van Gastouderbureau Samen.

15.7 Afspraken met ouders

Bij de start van de opvang worden afspraken gemaakt over hoe wordt gehandeld wanneer een kind ziek wordt tijdens de opvang.

De gastouder kan binnen de kaders van dit beleid en de geldende richtlijnen een eigen werkwijze hanteren rondom de opvang van zieke kinderen. Zo kan een gastouder er bijvoorbeeld voor kiezen om een kind met koorts of bepaalde ziekteverschijnselen niet op te vangen of door ouders te laten ophalen.

De eigen afspraken van de gastouder worden beschreven in het pedagogisch werkplan van de gastouder en bij de start van de opvang met ouders besproken. Hierdoor is voor ouders vooraf duidelijk welke afspraken op de betreffende opvanglocatie gelden.

De eigen werkwijze van de gastouder mag niet in strijd zijn met de geldende wet- en regelgeving en de afspraken en protocollen van Gastouderbureau Samen.

Ouders:

- Geven bijzonderheden over de gezondheid van hun kind door aan de gastouder.
- Melden het wanneer bij hun kind sprake is van een besmettelijke ziekte of wanneer hiervan een vermoeden bestaat.
- Zorgen ervoor dat hun contactgegevens en het noodcontact actueel zijn.
- Zijn bereikbaar wanneer zich tijdens de opvang bijzonderheden voordoen.
- Zorgen ervoor dat het kind kan worden opgehaald wanneer opvang vanwege de gezondheid of het welzijn van het kind niet langer verantwoord is.

Wanneer sprake is van een besmettelijke ziekte kan de gastouder hierover contact opnemen met Gastouderbureau Samen. Waar nodig wordt advies gevraagd aan de GGD.

15.8 Rijksvaccinatieprogramma

Bij de aanmelding van een kind kunnen ouder(s)/verzorger(s) aangeven of hun kind deelneemt aan het Rijksvaccinatieprogramma.

De keuze om een kind wel of niet te laten vaccineren ligt bij de ouder(s)/verzorger(s). Het wel of niet deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma is op zichzelf geen reden om een kind uit te sluiten van de gastouderopvang.

Bij een uitbraak of vermoeden van een infectieziekte wordt gehandeld volgens de actuele richtlijnen van het RIVM en, wanneer nodig, het advies van de GGD. Hierbij kan de vaccinatiestatus van een kind van belang zijn.

De gastouder gaat zorgvuldig om met informatie over de vaccinatiestatus van een kind.

15.9 Aanvullende protocollen en richtlijnen

Voor de verdere uitvoering wordt binnen Gastouderbureau Samen gewerkt met:

- Het Protocol Ziekte van het kind tijdens opvang en medicijnverstrekking van Gastouderbureau Samen.
- De actuele RIVM-publicatie Informatie over ziektebeelden voor kinderopvang. De versie die je nu hebt aangeleverd is van juni 2025.
- De actuele LCI-richtlijnen van het RIVM.
- De adviezen van de GGD wanneer overleg of melding noodzakelijk is.

16. Voedselveiligheid en voeding

Tijdens de gastouderopvang wordt regelmatig eten en drinken aangeboden en bereid. Een goede voedselhygiëne is belangrijk om te voorkomen dat kinderen ziek worden door besmet of verkeerd bewaard voedsel.

De gastouder zorgt ervoor dat eten en drinken hygiënisch wordt bereid, bewaard en aangeboden. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van het kind, eventuele allergieën, dieetwensen en afspraken met ouders.

16.1 Bereiden van eten en drinken

Bij het bereiden en aanbieden van eten en drinken gelden de volgende afspraken:

- Was de handen voordat eten of drinken wordt bereid.
- Werk op een schoon werkoppervlak.
- Gebruik schoon keukengerei.
- Houd rauwe en bereide producten zoveel mogelijk van elkaar gescheiden.
- Voorkom contact tussen voedsel en oppervlakken die mogelijk verontreinigd zijn.
- Was groente en fruit wanneer dit nodig is voor gebruik.
- Controleer producten op houdbaarheid en bijzonderheden voordat deze worden aangeboden.
- Gebruik geen producten waarvan niet duidelijk is of deze nog veilig gebruikt kunnen worden.
- Ruim gemorst eten en drinken op en maak het oppervlak waar nodig schoon.

Wanneer kinderen meehelpen met het bereiden van eten, gebeurt dit passend bij hun leeftijd en ontwikkeling en onder toezicht van de gastouder.

16.2 Bewaren van voedingsmiddelen

Voedingsmiddelen worden bewaard volgens de bewaarvoorschriften op de verpakking.

Hierbij geldt:

- Bewaar producten die gekoeld moeten worden in de koelkast.
- Controleer regelmatig of de koelkast voldoende koud is.
- Laat bederfelijke producten niet onnodig lang buiten de koelkast staan.
- Dek geopende producten af of sluit deze goed af.
- Let op de houdbaarheidsdatum en de toestand van producten.
- Bewaar voedsel zo dat kinderen er niet ongecontroleerd bij kunnen wanneer dit een risico kan vormen.
- Gooi voedsel weg wanneer er twijfel bestaat over de veiligheid ervan.

16.3 Flesvoeding en afgekolde moedermelk

Bij baby's is extra aandacht nodig voor het veilig bereiden, bewaren en aanbieden van flesvoeding en afgekolde moedermelk.

Ouders en gastouder maken hierover duidelijke afspraken.

Hierbij geldt:

- Zorg dat duidelijk is welke voeding bij welk kind hoort.
- Volg bij kunstvoeding de bereidings- en bewaarvoorschriften.
- Bewaar afgekolde moedermelk volgens de geldende richtlijnen.
- Zorg dat flesjes en andere gebruikte materialen schoon zijn.
- Verwarm voeding op een veilige manier.
- Controleer vóór het geven of de voeding een passende temperatuur heeft.
- Gooi restanten die niet opnieuw veilig gebruikt kunnen worden weg.
- Flesvoeding en moedermelk worden niet zonder duidelijke afspraken tussen verschillende kinderen uitgewisseld.

16.4 Allergieën, dieet en voedingsafspraken

Bij de start van de opvang bespreekt de gastouder met ouders of sprake is van een voedselallergie, intolerantie, dieet, geloofsovertuiging of andere voedingsafpraak.

Wanneer een kind een voedselallergie heeft, moet voor de gastouder duidelijk zijn:

- Voor welke producten of ingrediënten het kind allergisch is.
- Welke producten het kind wel en niet mag krijgen.
- Hoe kruisbesmetting moet worden voorkomen.
- Welke verschijnselen bij een allergische reactie kunnen optreden.
- Hoe gehandeld moet worden wanneer het kind toch met het allergeen in aanraking komt.
- Of medicijnen beschikbaar zijn en welke afspraken hierover zijn gemaakt.

Belangrijke informatie rondom een allergie wordt vastgelegd en is bekend bij de gastouder.

16.5 Veilig eten en drinken

Naast voedselhygiëne houdt de gastouder rekening met de veiligheid tijdens eet- en drinkmomenten.

Hierbij geldt:

- Bied eten aan dat past bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.
- Houd toezicht tijdens eet- en drinkmomenten.
- Laat jonge kinderen rustig en bij voorkeur zittend eten.
- Houd rekening met voedingsmiddelen waarbij een verhoogd risico op verslikken of verstikken bestaat.
- Snijd of bereid voeding waar nodig op een manier die past bij de leeftijd van het kind.
- Laat hete dranken en gerechten niet binnen bereik van jonge kinderen staan.
- Controleer de temperatuur van warme voeding voordat deze aan een kind wordt gegeven.

16.6 Gezonde voeding

Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat kinderen gedurende de opvangdag passende en gevarieerde voeding en voldoende drinken aangeboden krijgen.

De gastouder kan hierin een eigen voedingsbeleid of eigen afspraken hanteren. Deze worden beschreven in het pedagogisch werkplan van de gastouder en met ouders besproken.

Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan afspraken over:

- Eet- en drinkmomenten.
- Tussendoortjes.
- Traktaties.
- Zoete dranken en snoep.
- Meegebrachte voeding van thuis.
- Warme maaltijden.
- Bijzondere voedingswensen.

De afspraken van de gastouder moeten passen binnen de algemene uitgangspunten voor veilige en verantwoorde gastouderopvang.

16.7 Eigen voedingsvisie of voedingsmethode

Een gastouder kan vanuit haar eigen pedagogische visie werken met een bepaalde methode of werkwijze rondom eten en drinken. Dit past bij het kleinschalige en persoonlijke karakter van gastouderopvang.

Denk bijvoorbeeld aan een methode waarbij kinderen zoveel mogelijk zelfstandig leren eten, het aanbieden van voeding in stukken in plaats van gepureerd, een bepaalde visie op tussendoortjes of andere bewuste keuzes rondom voeding.

De gastouder mag hierin een eigen werkwijze hanteren, mits deze veilig en verantwoord is en aansluit bij de leeftijd, ontwikkeling en mogelijkheden van het kind.

Wanneer een gastouder bewust met een bepaalde voedingsmethode of voedingsvisie werkt:

- Beschrijft de gastouder deze werkwijze in het pedagogisch werkplan.
- Legt de gastouder aan ouders uit wat de methode of werkwijze inhoudt.
- Bespreekt de gastouder met ouders wat dit voor hun kind betekent.
- Wordt rekening gehouden met de leeftijd, ontwikkeling en vaardigheden van het individuele kind.
- Blijft de gastouder alert op risico's zoals verslikken en verstikken.
- Worden eventuele allergieën, intoleranties en medische voedingsadviezen meegenomen.
- Worden duidelijke afspraken gemaakt wanneer de wensen van ouders afwijken van de gebruikelijke werkwijze van de gastouder.

Het werken volgens een bepaalde methode betekent niet dat deze automatisch passend is voor ieder kind. De gastouder blijft kijken naar wat het individuele kind nodig heeft en bespreekt bijzonderheden of zorgen met de ouders.

De gekozen voedingsvisie of methode en de manier waarop deze binnen de opvang wordt toegepast, zijn voor ouders vooraf duidelijk en terug te vinden in het pedagogisch werkplan van de gastouder.

16.8 Meegebracht eten en drinken

Wanneer ouders zelf eten, drinken, flesvoeding of moedermelk meegeven, maken ouders en gastouder duidelijke afspraken over het aanleveren en bewaren hiervan.

Wanneer nodig wordt voeding voorzien van de naam van het kind en de datum waarop het product is meegebracht of bereid.

De gastouder beoordeelt of meegebrachte voeding op een veilige manier kan worden bewaard en aangeboden. Bij twijfel over de houdbaarheid of voedselveiligheid wordt het product niet aan het kind gegeven en wordt contact opgenomen met de ouder.

17. Vervoer en uitstapjes

Tijdens de gastouderopvang kan de gastouder met de opvangkinderen onderweg zijn. Denk hierbij aan wandelen, kinderen halen en brengen van school of peuterspeelzaal, boodschappen doen, een bezoek aan een speeltuin of een ander uitstapje.

Dit past bij het huiselijke karakter van gastouderopvang. De gastouder maakt hierbij steeds een bewuste afweging of het vervoer en de activiteit veilig en passend zijn voor het aantal kinderen, hun leeftijd en ontwikkeling.

De gastouder blijft tijdens het vervoer en uitstapjes verantwoordelijk voor de opvangkinderen.

17.1 Algemene afspraken

Wanneer de gastouder met opvangkinderen op pad gaat:

- Beoordeelt de gastouder vooraf of de activiteit passend is bij de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen.
- Houdt de gastouder rekening met het aantal kinderen dat meegaat.
- Zorgt de gastouder ervoor dat zij voldoende overzicht en toezicht kan houden.
- Maakt de gastouder, passend bij de leeftijd van de kinderen, duidelijke afspraken over het onderweg zijn.
- Houdt de gastouder rekening met de verkeersveiligheid en mogelijke risico's op de locatie.
- Houdt de gastouder rekening met weersomstandigheden.
- Zorgt de gastouder ervoor dat zij bereikbaar is.
- Houdt de gastouder rekening met eventuele bijzonderheden van kinderen die tijdens het uitstapje van belang kunnen zijn.

Wanneer de gastouder inschat dat een uitstapje of vervoerssituatie niet veilig en verantwoord uitgevoerd kan worden met de aanwezige kinderen, wordt hiervan afgezien of wordt de activiteit aangepast.

17.2 Vervoer met de auto

Wanneer opvangkinderen met de auto worden vervoerd, gebeurt dit volgens de geldende verkeers- en veiligheidsregels.

Hierbij gelden de volgende afspraken:

- De gastouder beschikt over een geldig rijbewijs.
- Het voertuig is geschikt en verzekerd voor het vervoer.
- Ieder kind heeft een eigen zitplaats.
- Kinderen worden vervoerd met een passende autogordel en, wanneer dit nodig is, in een geschikt kinderzitje.
- Kinderzitjes worden op de juiste manier geplaatst en gebruikt.
- De gastouder controleert voordat zij weggrijdt of de kinderen veilig zitten en goed zijn vastgemaakt.
- Kinderen worden nooit zonder toezicht in een afgesloten auto achtergelaten.
- Bij warm weer wordt extra rekening gehouden met de temperatuur in de auto.

Voor het vervoeren van een opvangkind met de auto is vooraf toestemming van de ouder(s)/verzorger(s) nodig. Deze toestemming wordt vastgelegd op het koppelingsformulier van Gastouderbureau Samen.

17.3 Vervoer op de (bak)fiets

Wanneer kinderen op de fiets, in een bakfiets of met een ander daarvoor geschikt vervoermiddel worden vervoerd, zorgt de gastouder ervoor dat het vervoermiddel geschikt is voor het aantal en de leeftijd van de kinderen.

Hierbij geldt:

- Gebruik een passend en veilig kinderzitje wanneer dit nodig is.
- Zorg ervoor dat kinderen veilig kunnen zitten.
- Zorg ervoor dat kinderen niet bij bewegende onderdelen van het vervoermiddel kunnen komen.
- Gebruik aanwezige gordels en andere veiligheidssystemen op de juiste manier.

- Controleer regelmatig of de fiets, bakfiets, kinderzitjes en bevestigingsmaterialen in goede staat zijn.
- Houd rekening met weers- en verkeersomstandigheden.
- Vervoer niet meer kinderen dan waarvoor het vervoermiddel geschikt is.

Voor het vervoeren van een opvangkind op de fiets of in een bakfiets is vooraf toestemming van de ouder(s)/verzorger(s) nodig. Deze toestemming wordt vastgelegd op het koppelingsformulier van Gastouderbureau Samen.

17.4 Lopend onderweg

Wanneer de gastouder met kinderen wandelt, wordt rekening gehouden met de leeftijd, ontwikkeling en verkeersvaardigheid van de kinderen.

Jonge kinderen worden waar nodig aan de hand gehouden, in een kinderwagen vervoerd of op een andere passende en veilige manier begeleid.

Naarmate kinderen ouder en zelfstandiger worden, kunnen zij meer ruimte krijgen. De gastouder maakt hierbij duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over:

- Bij de groep blijven.
- Wachten bij een kruising of oversteekplaats.
- Niet zelfstandig de weg oversteken wanneer dit nog niet verantwoord is.
- Luisteren naar aanwijzingen van de gastouder.

De gastouder blijft beoordelen welke mate van zelfstandigheid passend is bij het individuele kind.

17.5 Uitstapjes

Uitstapjes kunnen onderdeel zijn van de dagelijkse gastouderopvang. Denk bijvoorbeeld aan een bezoek aan een speeltuin, park, bos, bibliotheek of kinderboerderij, samen boodschappen doen of deelnemen aan een activiteit in de buurt.

De gastouder beoordeelt vooraf of het uitstapje verantwoord kan worden uitgevoerd met de aanwezige kinderen.

Hierbij wordt rekening gehouden met:

- Het aantal kinderen.
- De leeftijd en ontwikkeling van de kinderen.
- De locatie en mogelijke risico's.
- De wijze van vervoer.
- De mogelijkheid om voldoende toezicht en overzicht te houden.
- De weersomstandigheden.
- Eventuele bijzonderheden van de kinderen.
-

Bij een bijzonder uitstapje dat duidelijk afwijkt van de gebruikelijke dagelijkse activiteiten van de gastouder, worden ouders vooraf geïnformeerd en worden waar nodig aanvullende afspraken gemaakt.

17.6 Toestemming en afspraken met ouders

Bij de start van de opvang bespreekt de gastouder met de ouder(s)/verzorger(s) hoe zij tijdens de opvang met de kinderen op pad gaat en welke vormen van vervoer daarbij worden gebruikt.

Op het koppelingsformulier van Gastouderbureau Samen wordt vastgelegd waarvoor ouders toestemming geven. Hieronder valt onder andere toestemming voor vervoer met de auto en vervoer op de fiets.

De gastouder houdt zich aan de toestemming en afspraken die op het koppelingsformulier zijn vastgelegd.

Wanneer de situatie verandert en de gastouder een vorm van vervoer wil gebruiken waarvoor nog geen toestemming is gegeven, wordt dit eerst met de ouders besproken en wordt de toestemming aangepast of opnieuw vastgelegd.

Voor kinderen van 4 tot 12 jaar kunnen daarnaast afspraken worden gemaakt over zelfstandig buiten de poort spelen of zelfstandig van en naar een afgesproken locatie gaan. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van het aparte toestemmingsformulier van Gastouderbureau Samen. De verdere afspraken hierover zijn opgenomen in hoofdstuk 10 van dit beleid.

17.7 Halen en brengen van kinderen

Het halen en brengen van kinderen van bijvoorbeeld school, peuterspeelzaal of een andere voorziening kan onderdeel zijn van de gastouderopvang.

De gastouder zorgt ervoor dat duidelijk is:

- Waar en op welk tijdstip het kind wordt gehaald of gebracht.
- Op welke manier het kind wordt vervoerd.
- Welke afspraken met de ouders hierover zijn gemaakt.
- Wie het kind eventueel mag ophalen.
- Welke afspraken gelden wanneer een ouder kind zelfstandig mag komen of gaan.
- Hoe wordt gehandeld wanneer een kind niet op de afgesproken plaats aanwezig is.
-

Een opvangkind wordt alleen meegegeven aan de ouder(s)/verzorger(s) of aan een andere persoon waarvan vooraf duidelijk is dat deze het kind mag ophalen.

Wanneer een kind van 4 tot 12 jaar zelfstandig van of naar school, de opvanglocatie of een andere afgesproken locatie mag gaan, worden hierover vooraf duidelijke afspraken met de ouders gemaakt en wordt hiervoor het daarvoor bestemde toestemmingsformulier van Gastouderbureau Samen gebruikt.

18. Ongevallen, calamiteiten en noodsituaties

Ondanks het nemen van veiligheidsmaatregelen kan er tijdens de gastouderopvang een ongeval, calamiteit of noodsituatie ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan een val, verwonding, verslikking, verbranding, vergiftiging, brand of een andere onverwachte situatie waarbij direct handelen nodig is. De gastouder is verantwoordelijk voor het direct en passend handelen en zorgt ervoor dat zij weet wat zij moet doen wanneer zich een ongeval, calamiteit of noodsituatie voordoet.

18.1 Kinder-EHBO

Iedere gastouder beschikt over een geldig en erkend certificaat Eerste Hulp aan Kinderen dat voldoet aan de geldende eisen voor gastouderopvang. De wettelijke kwaliteitseisen bepalen dat een gastouder gekwalificeerd moet zijn voor het verlenen van eerste hulp aan kinderen.

De gastouder:

- Houdt haar kennis en vaardigheden rondom kinder-EHBO actueel.
- Weet hoe te handelen bij veelvoorkomende ongevallen.
- Weet hoe te handelen bij verslikking en verstikking.
- Weet hoe te handelen bij bewusteloosheid en wanneer reanimatie noodzakelijk is.
- Weet wanneer professionele medische hulp moet worden ingeschakeld.
- Zorgt ervoor dat benodigde EHBO-materialen aanwezig en goed bereikbaar zijn voor volwassenen.

EHBO-materialen worden veilig en buiten het bereik van kinderen bewaard.

18.2 Handelen bij een ongeval

Wanneer een kind tijdens de opvang een ongeval krijgt, beoordeelt de gastouder de situatie en verleent passende eerste hulp.

De gastouder:

- Zorgt eerst voor de veiligheid van het betreffende kind en de andere aanwezige kinderen.
- Verleent eerste hulp passend bij de situatie.
- Schakelt bij een ernstige of levensbedreigende situatie direct 112 in.
- Informeert de ouder(s)/verzorger(s) zo snel mogelijk.
- Houdt het kind na een ongeval goed in de gaten.
- Bespreekt met de ouders wat er is gebeurd en welke actie is ondernomen.

Bij twijfel over de ernst van het letsel wordt passende medische hulp of advies ingeschakeld.

18.3 Noodsituaties

Een noodsituatie kan bijvoorbeeld ontstaan door brand, rookontwikkeling, gaslekkage, een ernstig ongeval of een andere onverwachte situatie waardoor de gastouder direct moet handelen of waardoor het niet veilig is om op de opvanglocatie te blijven.

De gastouder:

- Brengt de kinderen zo snel mogelijk in veiligheid.
- Belt 112 wanneer dit noodzakelijk is.
- Zorgt ervoor dat zij weet hoe zij de woning met de kinderen veilig kan verlaten.
- Houdt vluchtwegen en noodzakelijke uitgangen toegankelijk.
- Zorgt ervoor dat belangrijke contactgegevens beschikbaar zijn.
- Schakelt wanneer nodig de achterwacht in.

- Informeert de ouder(s)/verzorger(s) zo snel mogelijk wanneer de situatie dit toelaat. De veiligheid van de kinderen staat hierbij altijd voorop.

18.4 Achterwacht

Iedere gastouder is verplicht om tijdens de opvanguren een achterwacht geregeld te hebben. Dit geldt ongeacht het aantal aanwezige opvangkinderen. Ook wanneer er maar één kind wordt opgevangen, moet er een achterwacht beschikbaar zijn. Deze verplichting geldt vanaf 1 juli 2026. De achterwacht is een andere volwassene die in geval van een calamiteit snel op de opvanglocatie aanwezig kan zijn.

Voor de achterwacht gelden de volgende voorwaarden:

- De achterwacht is 18 jaar of ouder.
- De achterwacht is tijdens de opvanguren telefonisch bereikbaar.
- De achterwacht kan in geval van een calamiteit binnen 15 minuten op de opvanglocatie aanwezig zijn.
- De achterwacht weet dat hij of zij als achterwacht is aangewezen.
- De gastouder beschikt over de actuele contactgegevens van de achterwacht.
- De achterwacht is daadwerkelijk beschikbaar op de momenten waarop deze als achterwacht staat aangegeven.

De wet bepaalt dat de gastouder tijdens opvanguren telefonisch bereikbaar moet zijn en ervoor moet zorgen dat een andere volwassene telefonisch bereikbaar is en binnen 15 minuten op de opvanglocatie aanwezig kan zijn in geval van calamiteiten.

Wanneer één achterwacht niet tijdens alle opvanguren beschikbaar kan zijn, kan de gastouder meerdere personen als achterwacht aanwijzen. De gastouder blijft ervoor verantwoordelijk dat tijdens alle opvanguren een achterwacht beschikbaar is die aan bovenstaande voorwaarden voldoet. De gegevens van de achterwacht worden vastgelegd volgens de werkwijze van Gastouderbureau Samen. Wanneer de achterwacht of contactgegevens veranderen, geeft de gastouder dit door.

18.5 Registreren van ongevallen

Ongevallen die tijdens de opvang plaatsvinden worden geregistreerd op het ongevallenregistratieformulier. De gastouder houdt hiervoor een actuele ongevallenregistratie bij.

Hierin wordt, waar van toepassing, vastgelegd:

- De Plaats waar het ongeval heeft plaatsgevonden.
- De Aard van het ongeval.
- Het Jaar waarin het ongeval heeft plaatsgevonden.
- De Maatregelen die naar aanleiding van het ongeval zijn genomen om herhaling te voorkomen.

Deze registratie is onderdeel van de actuele eisen rondom de risico-inventarisatie van de gastouderopvang.

Bij een ernstig of opvallend ongeval neemt de gastouder daarnaast contact op met Gastouderbureau Samen.

Samen wordt waar nodig gekeken naar:

- Wat er is gebeurd.
- Waardoor het ongeval kon ontstaan.
- Welke maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.
- Of de risico-inventarisatie en het plan van aanpak moeten worden aangepast.
- Of aanvullende afspraken nodig zijn.

Het doel van de registratie is niet alleen vastleggen wat er is gebeurd, maar ook leren van ongevallen en herhaling zoveel mogelijk voorkomen.

18.6 Noodformulier en bereikbaarheid

Bij de start van de opvang wordt voor ieder opvangkind een noodformulier ingevuld. Hierdoor beschikt de gastouder in een noodsituatie snel over de belangrijkste contact- en medische gegevens van het kind.

Op het noodformulier worden onder andere vastgelegd:

- De Contactgegevens van de ouder(s)/verzorger(s).
- De Gegevens van de huisarts.
- De Gegevens van de tandarts.
- Twee extra noodnummers van personen die gebeld kunnen worden wanneer de ouder(s)/verzorger(s) niet bereikbaar zijn.
- Eventuele andere belangrijke gegevens die nodig kunnen zijn in een noodsituatie.

De gastouder zorgt ervoor dat het noodformulier tijdens de opvang snel beschikbaar is. Vanwege de persoonsgegevens wordt het formulier op een veilige plek bewaard.

Ouders zijn verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen in telefoonnummers, huisarts, tandarts, noodcontacten of andere belangrijke gegevens. De gastouder controleert regelmatig of de gegevens nog actueel zijn.

Wanneer een ouder in een noodsituatie niet bereikbaar is, probeert de gastouder de opgegeven noodcontacten te bereiken.

Bij een acute of levensbedreigende situatie wordt niet gewacht totdat een ouder of noodcontact bereikbaar is. De gastouder belt direct 112 en verleent waar nodig eerste hulp. De ouder(s)/verzorger(s) worden zo snel mogelijk geïnformeerd.

18.7 Evalueren na een ernstige gebeurtenis

Na een ernstig ongeval, calamiteit of andere ingrijpende gebeurtenis neemt de gastouder contact op met Gastouderbureau Samen.

Samen wordt bekeken wat er is gebeurd en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Wanneer nodig:

- Wordt de risico-inventarisatie opnieuw bekeken.
- Wordt het plan van aanpak aangepast.
- Worden aanvullende veiligheidsafspraken gemaakt.

- Worden afspraken met ouders aangepast.
- Wordt bekeken of aanvullende ondersteuning nodig is.

De gastouder informeert Gastouderbureau Samen ook wanneer zich een verandering voordoet op de opvanglocatie die aanleiding kan geven tot een nieuwe beoordeling van de veiligheids- en gezondheidsrisico's. Dit sluit aan bij de wettelijke verplichting van de gastouder om dergelijke veranderingen aan het gastouderbureau door te geven.

19. Brandveiligheid en vluchten

De opvanglocatie moet brandveilig zijn ingericht en de gastouder moet bij brand of een andere calamiteit de opvanglocatie veilig met de aanwezige kinderen kunnen verlaten.

19.1 Brandveiligheid

De gastouder zorgt voor een brandveilige opvangomgeving.

Hierbij geldt:

Er zijn voldoende werkende rookmelders aanwezig.

- Rookmelders worden regelmatig gecontroleerd.
- Vluchtroutes, deuren en doorgangen zijn vrij en toegankelijk.
- Lucifers, aanstekers en andere brandgevaarlijke materialen worden buiten bereik van kinderen bewaard.
- Elektrische apparaten, snoeren en warmtebronnen worden veilig gebruikt.
- Kinderen kunnen niet zonder toezicht bij open vuur of gevaarlijke warmtebronnen komen.

Ook in het vluchtplan van Gastouderbureau Samen wordt aandacht besteed aan de aanwezigheid en controle van rookmelders.

19.2 Vluchtplan

Voor iedere opvanglocatie wordt het vluchtplan van Gastouderbureau Samen ingevuld. Hierin wordt vastgelegd hoe de gastouder bij brand of een andere calamiteit veilig met de kinderen de opvanglocatie kan verlaten.

In het vluchtplan worden onder andere de nooduitgangen, alternatieve vluchtroute, verzamelplek, evacuatieprocedure, contactpersonen en eventuele speciale aandachtspunten vastgelegd.

De gastouder kent het vluchtplan en zorgt ervoor dat de vluchtroutes tijdens de opvang vrij en toegankelijk zijn.

Het vluchtplan wordt regelmatig bekeken en waar nodig aangepast wanneer de woning, opvangsituatie of andere omstandigheden veranderen.

19.3 Oefenen en controleren

De gastouder is bekend met het vluchtplan en weet hoe zij de aanwezige kinderen in een noodsituatie veilig naar buiten kan brengen.

Gastouderbureau Samen adviseert gastouders om het vluchtplan regelmatig met de opvangkinderen te oefenen. Dit is niet verplicht. Door het vluchtplan af en toe te oefenen, kunnen de gastouder en de kinderen vertrouwd raken met wat zij moeten doen wanneer zich daadwerkelijk een noodsituatie voordoet.

Bij het oefenen wordt rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen. Het oefenen gebeurt op een rustige en passende manier, zodat kinderen niet onnodig angstig worden. Tijdens de risico-inventarisatie wordt aandacht besteed aan de brandveiligheid, rookmelders, vluchtroutes en het vluchtplan.

Voor het verdere handelen bij een calamiteit en de achterwacht wordt verwezen naar hoofdstuk 17.

20. Wijzigingen in de opvangsituatie

Een gastouderopvang vindt plaats in een huiselijke omgeving. Hierdoor kunnen er gedurende het jaar veranderingen plaatsvinden in de woning, het huishouden of de manier waarop de opvang is ingericht. Sommige veranderingen kunnen invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de opvangkinderen.

De gastouder is verantwoordelijk voor het tijdig doorgeven van belangrijke wijzigingen aan Gastouderbureau Samen.

20.1 Welke wijzigingen worden doorgegeven

De gastouder neemt contact op met Gastouderbureau Samen wanneer een verandering mogelijk invloed heeft op de veiligheid of gezondheid van de opvangkinderen.

Denk hierbij onder andere aan:

- Een Verbouwing of grote aanpassing aan de woning.
- Het Gebruik van een nieuwe of andere ruimte voor de opvang.
- Veranderingen aan de slaapruijnte of slaapplekken van kinderen.
- Grote veranderingen in de inrichting van de opvangruimte.
- Veranderingen in de buitenruimte die invloed kunnen hebben op de veiligheid.
- De Komst van een nieuw huisdier of veranderingen rondom een bestaand huisdier wanneer dit gevolgen kan hebben voor de opvang.
- Veranderingen in de samenstelling van het huishouden.
- Een Huisgenoot die 18 jaar wordt.
- Een Persoon die structureel aanwezig zal zijn tijdens de opvanguren.
- Veranderingen in de aanwezigheid of rol van een partner, huisgenoot of andere structureel aanwezige persoon.
- Andere veranderingen waarvan de gastouder redelijkerwijs kan verwachten dat deze invloed kunnen hebben op de veiligheid of gezondheid van de opvangkinderen.

Voor de voorwaarden rondom huisgenoten en andere structureel aanwezige personen wordt verwezen naar het daarvoor geldende hoofdstuk van dit beleid.

20.2 Beoordelen van de verandering

Niet iedere kleine verandering betekent dat de volledige risico-inventarisatie opnieuw uitgevoerd moet worden.

Gastouderbureau Samen en de gastouder bekijken samen wat de wijziging betekent voor de opvang en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Wanneer de verandering nieuwe risico's met zich meebrengt, wordt bekeken of:

- De Risico-inventarisatie moet worden aangepast.
- Het Plan van aanpak moet worden aangepast.
- Nieuwe veiligheidsafspraken nodig zijn.
- Een bestaand protocol of formulier moet worden aangepast.
- Aanvullende maatregelen op de opvanglocatie nodig zijn.
- Ouders over de verandering geïnformeerd moeten worden.

Wanneer een verandering direct een onveilige situatie veroorzaakt, wordt de betreffende ruimte, voorziening of situatie niet gebruikt voor de opvang totdat deze weer veilig en verantwoord is.

20.3 Tijdelijke situaties en verbouwingen

Ook tijdelijke situaties kunnen invloed hebben op de veiligheid van kinderen. Denk bijvoorbeeld aan schilderwerkzaamheden, onderhoud of een verbouwing.

De gastouder zorgt er tijdens dergelijke werkzaamheden voor dat opvangkinderen niet in aanraking kunnen komen met gereedschap, bouwmaterialen, verf, gevaarlijke stoffen, losse elektriciteitsdraden of andere risico's.

Wanneer werkzaamheden plaatsvinden tijdens opvanguren, moet de gastouder voldoende toezicht op de opvangkinderen kunnen blijven houden en moet er voldoende veilige speel- en verblijfsruimte beschikbaar blijven.

Wanneer dit niet mogelijk is, wordt bekeken of de opvang tijdelijk op een andere manier georganiseerd moet worden.

20.4 Verantwoordelijkheid van de gastouder

De gastouder hoeft niet te wachten tot het volgende bezoek of de volgende risico-inventarisatie om een verandering door te geven.

Wanneer gedurende het jaar iets verandert dat gevolgen kan hebben voor een veilige en gezonde opvang, meldt de gastouder dit bij Gastouderbureau Samen.

Gastouderbureau Samen kan vervolgens samen met de gastouder beoordelen welke actie nodig is en of bestaande afspraken moeten worden aangepast.

Zo zorgen de gastouder en Gastouderbureau Samen er samen voor dat de opvanglocatie ook na veranderingen veilig en gezond blijft.

21. Signaleren en Meldcode

De gastouder heeft tijdens de opvang aandacht voor het welzijn en de veiligheid van ieder kind en is alert op signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld, kindermishandeling of een andere onveilige situatie.

Wanneer een gastouder zorgen of signalen heeft, worden deze serieus genomen. De gastouder kan hierbij gebruikmaken van de signalenkaart en neemt bij zorgen of twijfel contact op met Gastouderbureau Samen.

Voor het signaleren, bespreken en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt gewerkt volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van Gastouderbureau Samen.

Voor de volledige werkwijze wordt verwezen naar de Meldcode en de bijbehorende signalenkaart van Gastouderbureau Samen.

22. Afspraken en toestemming van ouders

Bij de start van de opvang worden belangrijke afspraken tussen de ouder(s)/verzorger(s) en de gastouder besproken en vastgelegd. Hiervoor maakt Gastouderbureau Samen onder andere gebruik van het koppelingsformulier.

Op het koppelingsformulier geven ouders waar nodig toestemming voor afspraken die tijdens de opvang van toepassing zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vervoer met de auto of fiets en andere afspraken waarvoor toestemming van ouders nodig is.

De gastouder handelt volgens de afspraken en toestemmingen die met ouders zijn vastgelegd.

22.1 Veranderingen in afspraken

Wanneer tijdens de opvangperiode afspraken veranderen, bespreekt de gastouder dit met de ouder(s)/verzorger(s). Wanneer hiervoor nieuwe of aangepaste toestemming nodig is, wordt dit opnieuw vastgelegd. Tijdens het evaluatiemoment wordt hier ook aandacht aan besteed.

Ouders zijn verantwoordelijk voor het tijdig doorgeven van veranderingen die van belang zijn voor een veilige en gezonde opvang, bijvoorbeeld rondom gezondheid, allergieën, voeding of andere bijzonderheden van het kind.

Voor specifieke onderwerpen waarvoor Gastouderbureau Samen een apart toestemmingsformulier gebruikt, wordt het daarvoor bestemde formulier gebruikt.

23. Evaluatie en borging van veiligheid en gezondheid

Gastouderbureau Samen vindt het belangrijk dat veiligheid en gezondheid niet alleen bij de start van de opvang worden beoordeeld, maar gedurende de gehele opvangperiode aandacht blijven krijgen. De gastouder en Gastouderbureau Samen hebben hierin ieder een eigen verantwoordelijkheid.

23.1 Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid

Gastouderbureau Samen voert minimaal één keer per jaar samen met de gastouder een risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid uit op de opvanglocatie.

Hierbij worden alle ruimtes meegenomen die tijdens de opvang toegankelijk zijn voor de opvangkinderen. De opvanglocatie wordt hiervoor minimaal één keer per jaar bezocht door een bemiddelingsmedewerker van Gastouderbureau Samen.

De uitkomsten worden vastgelegd in het risico-inventarisatiedocument. Dit document wordt door de gastouder en de bemiddelingsmedewerker ondertekend. Een exemplaar wordt bewaard in de administratie van Gastouderbureau Samen en is inzichtelijk voor de vraagouders.

23.2 Plan van aanpak

Wanneer uit de risico-inventarisatie blijkt dat maatregelen nodig zijn, wordt samen met de gastouder een plan van aanpak opgesteld.

Hierin wordt vastgelegd:

- Welke Maatregelen nodig zijn.
- Wie Verantwoordelijk is voor de uitvoering.
- Binnen welke Termijn de maatregelen worden uitgevoerd.

De gastouder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de afgesproken maatregelen binnen de gestelde termijn en voor het toepassen van deze afspraken in de dagelijkse opvang.

23.3 Veranderingen en nieuwe risico's

De gastouder blijft gedurende het jaar alert op veranderingen en nieuwe risico's binnen de opvang. Wanneer een verandering mogelijk gevolgen heeft voor de veiligheid of gezondheid van de opvangkinderen, geeft de gastouder dit door aan Gastouderbureau Samen. Er wordt vervolgens bekeken of de risico-inventarisatie en het plan van aanpak moeten worden aangepast.

Dit geldt ook wanneer de jaarlijkse risico-inventarisatie nog niet aan de beurt is. De verplichting om dergelijke veranderingen aan het gastouderbureau door te geven is sinds 1 juli 2026 expliciet opgenomen in het Besluit kwaliteit kinderopvang.

Voor voorbeelden van wijzigingen die moeten worden doorgegeven wordt verwezen naar hoofdstuk 19.

23.4 Verantwoordelijkheid van de gastouder

De gastouder is tijdens de dagelijkse opvang verantwoordelijk voor het toepassen van de afspraken rondom veiligheid en gezondheid.

De gastouder:

- Werkt volgens de gemaakte afspraken uit de risico-inventarisatie en het plan van aanpak.
- Werkt volgens de geldende protocollen en richtlijnen van Gastouderbureau Samen.
- Voert afgesproken maatregelen binnen de gestelde termijn uit.
- Houdt de opvanglocatie veilig en gezond.
- Signaleert nieuwe of veranderde risico's.
- Geeft belangrijke wijzigingen door aan Gastouderbureau Samen.
- Bespreekt vragen, zorgen of onveilige situaties met Gastouderbureau Samen.

23.5 Verantwoordelijkheid van Gastouderbureau Samen

Gastouderbureau Samen ondersteunt en begeleidt de gastouder bij het waarborgen van een veilige en gezonde opvang.

Gastouderbureau Samen:

- Voert minimaal jaarlijks samen met de gastouder de risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid uit.
- Stelt waar nodig samen met de gastouder een plan van aanpak op.
- Bespreekt veiligheids- en gezondheidsrisico's met de gastouder.
- Controleert en bespreekt waar nodig de voortgang van gemaakte afspraken.
- Ondersteunt de gastouder bij vragen of veranderingen binnen de opvang.
- Houdt beleid, protocollen en formulieren zo actueel mogelijk en past deze aan wanneer wet- en regelgeving of nieuwe richtlijnen hier aanleiding toe geven.

De wettelijke verantwoordelijkheid voor het voeren van een beleid dat ertoe leidt dat de veiligheid en gezondheid van de kinderen zoveel mogelijk zijn gewaarborgd, ligt bij de houder van het gastouderbureau.

23.6 Actueel houden van het beleid

Dit beleid wordt door Gastouderbureau Samen regelmatig bekeken en waar nodig aangepast.

Aanpassingen kunnen nodig zijn door:

Wijzigingen in wet- en regelgeving.

Nieuwe richtlijnen of adviezen.

Bevindingen vanuit risico-inventarisaties.

Bevindingen vanuit de GGD.

Ongevallen of incidenten.

Ervaringen uit de dagelijkse praktijk.

Veranderingen binnen de gastouderopvang.

Wanneer belangrijke wijzigingen worden aangebracht die gevolgen hebben voor de werkwijze van gastouders, worden de aangesloten gastouders hierover geïnformeerd.

Bronnen

Voor het opstellen van het Beleid Veilige en Gezonde Gastouderopvang is gebruikgemaakt van de geldende wet- en regelgeving en landelijke richtlijnen, waaronder:

- Wet kinderopvang.
- Besluit kwaliteit kinderopvang.
- Regeling Wet kinderopvang.
- Kwaliteitseisen gastouderopvang vanaf 1 juli 2026.
- Richtlijnen en informatie van Rijksoverheid, RIVM, LCI, GGD en VeiligheidNL.
- RIVM – Informatie over ziektebeelden voor kinderopvang.
- VeiligheidNL – Protocol Veilig Slapen in de Gastouderopvang.

Daarnaast werkt Gastouderbureau Samen met eigen protocollen en formulieren.

